

საქართველო **Сакартвело** საქართველო

#1 (12) 2012

საქართველო **საქართველო**

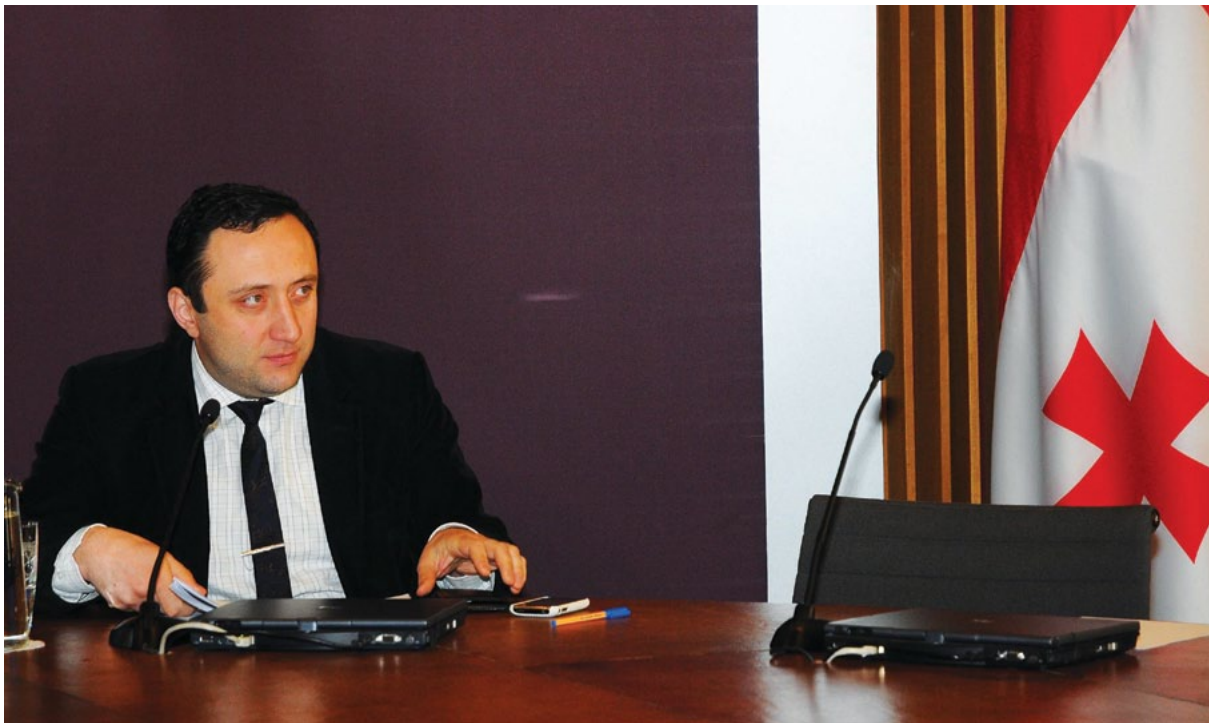
სარჩევი

ЗМІСТ

თანამემამულის პასპორტი ემიგრანტთათვის	4	ПАСПОРТ СПІВВІТЧИНИКА ДЛЯ ЕМІГРАНТІВ
ვით მარგალიტი თბოლი	9	НАЧЕ САМОТНЯ ПЕРЛИНА
ბრილის სამართვანი	14	СКАРБЬ БРІЛІ
საქართველო ასეთი მახლობელი	18	ТАКА БЛИЗЬКА ГРУЗІЯ
არაფორმალური შეხვედრა მხატვრობით გატაცებულ დიპლომატთან	20	НЕФОРМАЛЬНА ЗУСТРІЧ ІЗ ДИПЛОМАТОМ, ЗАКОХАНИМ У МИСТЕЦТВО
რამდენიმე კადრი გელა ღუმბაძის ცხოვრებიდან	25	ДЕКІЛЬКА КАДРІВ З ЖИТТЯ ГЕЛИ ДУМБАДЗЕ
თოჯინების გამოფენა	29	ВИСТАВКА ЛЯЛЬОК
ცეკვა, რომელიც გვაერთიანებს	30	ТАНЕЦЬ, ЯКИЙ ОБ'ЄДНУЄ
ბედს ვწერთ ჩვენი საქციელით. ყველაფერი მიზეზშედეგობრივი კავშირით ხდება	34	СВОЮ ДОЛЮ ПИШЕМО ВЛАСНИМИ ВЧИНКАМИ. У ВСЕСВІТІ НІЧОГО НЕ ТРАПЛЯЄТЬСЯ ВИПАДКОВО
დინამიკა კადრში და ცხოვრებაში	38	ДИНАМІКА У КАДРІ ТА ЖИТТІ

თანამემამულის პასპორტი ემიგრანტთათვის ПАСПОРТ СПІВВІТЧИЗНИКА ДЛЯ ЕМІГРАНТІВ

დიასპორის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატის ინიციატივით, 2012 წლის 1 მარტიდან ძალაში შევიდა კანონი „უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულეებისა და დიასპორული ორგანიზაციების შესახებ“, რომელიც უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულისა და დიასპორული ორგანიზაციების სამართლებრივი სტატუსის საკანონმდებლო დონეზე განსაზღვრას ითვალისწინებს. კანონპროექტის მიზანია განისაზღვროს საქართველოს სახელმწიფო პოლიტიკა და პრინციპები უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეებთან მიმართებაში და ჩამოყალიბდეს საქართველოს სახელმწიფო ორგანოების საქმიანობის საფუძვლები ამ პოლიტიკის განხორციელებაში. აღნიშნულ საკითხთა დეტალებზე და სამინისტროს სამოქმედო გეგმებზე გვესაუბრება საქართველოს სახელმწიფო მინისტრი დიასპორის საკითხებში მირზა (პაპუნა) დავითაია.

– ბატონო პაპუნა, ვის შეიძლება მიენიჭოს თანამემამулის პასპორტი და რას ითვალისწინებს ეს სტატუსი?

უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულის სტატუსი ამ კანონის შესაბამისად შეიძლება მიიღოს სრულწლოვანმა პირმა, რომელიც აკმაყოფილებს ერთ-ერთს შემდეგი მოთხოვნებიდან: არის საქართველოს მოქალაქე, მაგრამ ხანგრძლივად ცხოვრობს სხვა

1 березня 2012 року за ініціативою Міністерства Грузії у справах діаспори набрав чинності закон «Про співвітчизників, які перебувають за кордоном, та організації діаспори», який визначив їх правовий статус.

Мета закону - визначити державну політику та принципи щодо співвітчизників, які проживають за кордоном, та сформувати основи діяльності грузинських державних структур у цій сфері.

Про деталі цього закону та плани міністерства розповів Державний міністр Грузії з питань діаспори Мірза (Папуна) Давітая.

- Пане міністре, кому можна надати паспорт співвітчизника, і що передбачає цей статус?

- Відповідно до закону, «статус співвітчизника, який проживає за кордоном» може отримати повнолітня особа, яка відповідає наступним вимогам: є громадянином Грузії, але довго проживає в іншій державі, є громадянином іншої держави, але має грузинське походження, або його рідна мова належить до групи грузино-кавказьких мов. Для

სახელმწიფოში; არის სხვა სახელმწიფოს მოქალაქე, მაგრამ აქვს ქართული წარმომავლობა ან მისი მშობლიური ენა მიეკუთვნება ქართველურ-კავკასიურ ენათა ჯგუფს. არასრულწლოვანი პირის შემთხვევაში, საჭიროა ერთ-ერთი მშობლის თანხმობა.

– რა პროცედურების გავლა არის საჭირო თანამემამულის სტატუსის მიღებასთან დაკავშირებით და რა ელირება მომსახურების საფასური?

უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულის სტატუსის მაძიებელი პირი განცხადებას პირადად ან წარმომადგენლის მეშვეობით წარუდგენს სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს. უცხოეთში მყოფ პირს შეუძლია განცხადება წარუდგინოს საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიურ წარმომადგენლობას ან საკონსულო დაწესებულებას, რომელიც განცხადებას შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადაში გადაუგზავნის სააგენტოს. განცხადება შესაძლებელია წარდგენილ იქნეს ელექტრონული ფორმით სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს ინტერნეტ გვერდზე განთავსებული განცხადების ფორმის შევსების გზით. განცხადების ფორმა ივსება ქართულ ან ინგლისურ ენაზე.

სტატუსის მაძიებელმა პირმა განცხადებასთან ერთად უნდა წარადგინოს: 2 ფოტოსურათი, პასპორტი ან მოქალაქეობისა და პირადობის დამადასტურებელი სხვა დოკუმენტი, დაბადების მოწმობა ან დაბადების მოწმობის შემცვლელი დოკუმენტი, სამოტივაციო წერილი, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს მომსახურების საფასურის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულის სტატუსის მინიჭებაზე დასკვნა მზადდება 80 კალენდარულ დღეში და აღნიშნული მომსახურების საფასური შეადგენს 150 ლარს, 70 კალენდარულ დღეში კი — 250 ლარს. უახლოეს მომავალში საფასურის გადახდა გამარტივდება და საფასურიც შემცირდება.

– ვინ შესაძლოა ვერ მიიღოს თანამემამულის სტატუსი?

უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულის სტატუსის მინიჭებაზე უარის თქმის საფუძვლებია: კომპეტენტური ორგანოს დასკვნა უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულის სტატუსის მაძიებელი პირის მიერ საქართველოს ინტერესების საზიანოდ განხორციელებული ქმედების შესახებ ან საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს დასკვნა სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების დაცვის თვალსაზრისით პირისათვის უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულის სტატუსის მინიჭების მიზანშეუწონლობის თაობაზე; პირის მიერ უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულის სტატუსის მისაღებად არასწორი მონაცემების ან ყალბი დოკუმენტების წარდგენა;

ამ კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილი უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულის სტატუსის მიღების პირობების დაუკმაყოფილებლობა. უარყოფითი გადაწყვეტილების შემთხვევაში მაძიებელ პირს ეცნობება უარის თქმის შესახებ.

– რატომ გახდა საჭირო ამ კანონის შემოღება და რას შეუწყობს ის ხელს?

неповнолітніх осіб потрібний дозвіл одного з батьків.

- Які необхідно пройти процедури, щоб отримати «статус співвітчизника»? Скільки коштуватиме така послуга?

- Кожен охочий повинен особисто або через свого представника подати заяву в Агенцію громадянського реєстру. Особа, яка перебуває за кордоном, може подати таку заяву у Дипломатичне представництво або у Консульство Грузії, які, в свою чергу, у максимально короткі строки цю заяву повинні надіслати до Агенції.

Заяву також можна подати в електронному варіанті в Агенцію громадянського реєстру, заповнивши відповідні форми на інтернет-сторінці. Заява заповнюється грузинською або англійською мовами.

Особа, яка хоче отримати статус, повинна додати до заяви дві фотографії, паспорт або інший документ, який засвідчує її особу, свідоцтво про народження або документ, який його заміняє, мотиваційний лист і квитанції про оплату послуг Агенції громадянського реєстру Міністерства юстиції Грузії.

Рішення щодо присвоєння «статусу співвітчизника, який проживає за кордоном» приймається не більше як за 80 календарних днів, тоді вартість послуг становить 150 ларі, за 70 календарних днів - 250 ларі. Невдовзі процедура оплати буде спрощена, а її вартість зменшиться.

- Які категорії громадян не зможуть отримати такий статус?

- Є такі підстави для відмови у наданні «статусу співвітчизника, який живе за кордоном»: висновки компетентних органів щодо особи, яка проживає за кордоном і хоче отримати цей статус, про здійснені вчинки, направлені проти Грузії, або висновки Міністерства внутрішніх справ про недоцільність надання особі «статусу співвітчизника» заради державної і громадської безпеки Грузії, а також у випадку надання особою неправдивих даних або фальшивих документів.

Якщо особі відмовлять у наданні статусу, їй про це повідомлять.

- Чому виникла потреба прийняти цей закон і чому сприятимуть такі нововведення?

- Прийнявши цей закон, грузинська держава сприяє тому, що її співвітчизники, які проживають за кордоном, не втрачатимуть зв'язок з Грузією, збережуть національну ідентичність та матимуть можливість повернутися на батьківщину. У той же

აღნიშნული კანონის შემოღებით საქართველოს სახელმწიფო ხელს უწყობს უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეებს საქართველოსთან კავშირისა და ეროვნული იდენტობის შენარჩუნებაში და საქართველოში დაბრუნებაში.

ამავე დროს განისაზღვრება უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულისა და დიასპორული ორგანიზაციის სამართლებრივი სტატუსი.

- რა პრივილეგიებით ისარგებლებენ თანამემამულის სტატუსის მქონე უცხოეთის მოქალაქეები?

უცხოეთში მცხოვრები თანამემამულის სტატუსის მქონე სხვა სახელმწიფოს მოქალაქე, რომელიც კანონიერი საფუძვლით იმყოფება საქართველოს ტერიტორიაზე, სარგებლობს „უცხოელთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული უფლებებითა და თავისუფლებებით. გარდა ამისა, მას აქვს შემდეგი პრივილეგიები:

სპორტის შესაბამის სახეობაში საერთაშორისო ფედერაციის თანხმობის შემთხვევაში უფლება აქვს, მონაწილეობა მიიღოს სპორტულ შეჯიბრებაში საქართველოს სახელით, ეროვნული ნაკრები გუნდის შემადგენლობაში;

თუ ის არის იმ სახელმწიფოს მოქალაქე, რომლის მოქალაქეებსაც საქართველოში შემოსასვლელად ვიზა ესაჭიროებათ, უფლებამოსილია ვიზის გარეშე გადმოკვეთოს საქართველოს სახელმწიფო საზღვარი და იმყოფებოდეს საქართველოს ტერიტორიაზე არა უმეტეს 30 დღისა;

საქართველოს მოქალაქეობის საკითხზე განცხადების შეტანისა გადაიხადოს მომსახურების საფასური „სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს მიერ გაწეული მომსახურებისათვის დაწესებული საფასურის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი შეღავათიანი პირობებით;

უფლებამოსილია კანონით დადგენილი წესით, სახელმწიფოს დაფინანსებით საქართველოში მიიღოს ზოგადი და უმაღლესი განათლება.

უცხოეთში მცხოვრებ თანამემამულეს შესაძლებლობა აქვს, მონაწილეობა მიიღოს საქართველოს სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებულ დიასპორისთვის განკუთვნილ სხვადასხვა მიზნობრივ პროგრამაში.

- სხვა რა სიახლეების განხორციელებას გეგმავს სამინისტრო უახლოეს პერიოდში?

როგორც იცით სახელმწიფო მინისტრის აპარატი, განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან ერთად ახორციელებს პროგრამას, რომელიც ითვალისწინებს საზღვარგარეთ არსებული საკვირაო სკოლებისთვის ერთიანი სასწავლო პროგრამის შექმნას. დღეისათვის ყველა საკვირაო სკოლა, რომელიც არსებობს მსოფლიოში, მოქცეულია ერთიანი ეროვნული სასწავლო პროგრამის ფარგლებში და შესაბამისობაშია მოყვანილი საქართველოში არსებულ სასკოლო პროგრამასთან და მეთოდикаსთან. პროგრამა დიასპორის წარმომადგენლების საქართველოში დაბრუნების შემთხვევაში, ქართულ საგანმანათლებლო სივრცეში მათ

час визначається правовий статус співвітчизника, що живе за кордоном, та організацій діаспори.

- Якими привілеями користуватимуться іноземні громадяни, які отримують цей статус?

- Громадянин іншої держави, котрий буде мати «статус співвітчизника, який проживає за кордоном», і який на законних підставах перебуватиме на території Грузії, матиме право користуватися законом «Про правове становище іноземних громадян», правами та свободами, передбаченими законом Грузії.

Крім того, за згоди Міжнародної федерації спорту він зможе представляти Грузію у складі національної збірної на змаганнях.

Якщо особа є громадянином держави, яка має візовий режим з Грузією, вона матиме право на безвізовий перетин державного кордону Грузії та перебування на її території не більше 30 днів.

Під час подання заяви на отримання грузинського громадянства ця особа матиме пільгові умови оплати послуг, передбачені законом Грузії «Про оплату послуг Агенції громадянського реєстру».

Вона також зможе за державні кошти отримати визначену законом загальну та вищу освіту в Грузії, приймати участь у цільових програмах для діаспори,

სამშობლოსთან სრულყოფილ ინტეგრაციას გულისხმობს. საკვირაო სკოლებისთვის შეიქმნა ქართული ენისა და ლიტერატურის, საქართველოს ისტორიისა და გეოგრაფიის სახელმძღვანელოები. ერთიანი სასწავლო პროგრამის მიხედვით პედაგოგებისთვის ჩანაწერების სახით სახელმძღვანელოდ მომზადდა ვიდეო გაკვეთილები – პროგრამის ავტორების აუდიო და ვიდეო ჩანაწერები, საზღვარგარეთ მცხოვრები მოზარდებისთვის გამოიცა სახელმძღვანელოები, ხოლო მასწავლებელთათვის — დამხმარე სახელმძღვანელო. მათთვის, ვინც საერთოდ ვერ ფლობს ქართულ ენას, მომზადდა პროგრამა – ქართული, როგორც მეორე ენა. ეს სახელმძღვანელოები არის უფასო, ელექტრონულ ფორმატში, მაქსიმალურად კომფორტულად შექმნილი იმისათვის, რომ მოსწავლემ კომპიუტერში გადაფურცლოს სახელმძღვანელო, რომელიც საქართველოში არსებული სახელმძღვანელოს იდენტურია. სახელმწიფო მინისტრის აპარატი მომავალშიც ეცდება კვლავ გააგრძელოს ამ მიმართულებით მუშაობა საკვირაო სკოლების ყოველმხრივ გასაძლიერებლად.

საზღვარგარეთ მცხოვრები ქართველების მიერ ბევრი ფოლკლორული ანსამბლია ჩამოყალიბებული ევროპაში, ამერიკის შეერთებულ შტატებში, კანადაში, თურქეთში, ირანში, აშერაიჯანში. ჩვენი ქვეყნის ფარგლებს გარეთ ქართული ანსამბლების არსებობა არა მხოლოდ ქართული კულტურის პოპულარიზაციისთვის არის აუცილებელი, არამედ ეს გახლავთ ერთ-ერთი რგოლი, რომლის საშუალებითაც საზღვარგარეთ მყოფი ჩვენი თანამემამულეები ეროვნულ თვითმყოფადობას ინარჩუნებენ. ჩვენი უწყება საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსთან ერთად უცხოეთში არსებულ

які фінансуються з держбюджету Грузії.

- Як інші новації готує міністерство?

- Апарат державного міністра разом з Міністерством освіти та науки реалізуюють програму, яка передбачає створення Єдиної навчальної програми для недільних шкіл за кордоном.

Майже всі недільні школи, які працюють у світі, об'єднанні в рамках Єдиної державної програми і відповідають положенням шкільної програми та методики початкових навчальних закладів Грузії.

У випадку повернення представника діаспори до Грузії ця програма передбачає цілковиту інтеграцію в грузинський освітній простір. Для недільних шкіл були розроблені підручники з грузинської мови та літератури, історії Грузії та географії. Відповідно до Єдиної навчальної програми для педагогів розробили підручні матеріали у вигляді відеоуроків, зокрема, аудіо та відеозаписи авторів програми.

Для підлітків, які проживають за кордоном, також підготували підручники, а для викладачів - допоміжні посібники. Для тих, хто не володіє грузинською мовою, підготували програму «Грузинська як друга мова».

Всі підручники в електронному форматі - безкоштовні та максимально зручні для того, щоб учень користувався ними на комп'ютері. Апарат

პით მარგალიტი თბოლი
(ძმირფასი ავტოგრაფები)

НАЧЕ САМОТНЯ ПЕРЛИНА
(ЦІННІ АВТОГРАФИ)

თვალსაზირო უკრაინელი პოეტი და საზოგადო მოღვაწე პავლო ტიჩინა, ჯერ კიდევ თავისი შემოქმედებითი ბიოგრაფიის გარიჟრაჟზე — გასული საუკუნის 20-იან წლებში დაინტერესებულა ქართული ენითა და ლიტერატურით (მისი გზამკვლევი ამ საქმეში უკრაინაში მცხოვრები ქართველი მთარგმნელი და ლიტერატორი გიორგი ნამორაძე (1882-1965) ყოფილა), ამაზე თვალნათლივ მეტყველებენ მისი საარქივო მასალები და ბიბლიოთეკა, რომელიც 21 ათასზე მეტ წიგნს შეიცავს მსოფლიოს 50 ენაზე. მათ შორის 60-ზე მეტი ეროვნულ ლიტერატურათა ნიმუშებია, დაწყებული აფხაზური ლიტერატურიდან – იაპონური და მთავრებული. მისი ინტერესის სფერო, თუკი მისივე ბიბლიოთეკის სტრუქტურის მიხედვით ვიმსჯელებთ, ასეთია: ლიტერატურათმცოდნეობა, ენათმეცნიერება, ფოლკლორი, ეთნოლოგია, არქეოლოგია, ისტორია, ფილოსოფია, პედაგოგიკა–ფსიქოლოგია, ბუნებათმცოდნეობა, მუსიკათმცოდნეობა, საცნობარო ლიტერატურა, ნოტები (როგორც ცნობილია იგი ახალგაზრდობაში საეკლესიო გუნდში გალობდა და ჩინებულად უკრავდა ფორტეპიანოს, კლარნეტსა და უკრაინულ ხალხურ ინსტრუმენტს – ბანდურას). ბიბლიოთეკაში ინახება ქართველ ავტორთა ავტოგრაფიანი თუ უავტოგრაფო ორასამდე დასახელების წიგნი. მათ შორისაა რუსთაველი და გურამიშვილი, შავთელი და ჩახრუხაძე, ალექსანდრე ჭავჭავაძე და ნიკოლოზ ბარათაშვილი, აკაკი წერეთელი და ვაჟა ფშაველა, ალექსანდრე ყაზბეგი და გიორგი ერისთავი, რაფიელ ერისთავი, ვახტანგ ორბელიანი, ლავრენტი არდამიანი, კონსტანტინე გამსახურდია, გალაკტიონ ტაბიძე, მიხეილ ჯავახიშვილი, ვასილ ბარნოვი, დავით კლდიაშვილი და კ. კლდიაშვილი, ლეო ქიჩელი, ჭოლა ლომთათიძე, გრიგოლ აბაშიძე, გიორგი ლენინი, სიმონ ჩიქოვანი, იოსებ გრიშაშვილი, სანდრო შანშიაშვილი, ნ. მიწისჭილი, ალიო მაშაშვილი, ალექსანდრე გომიაშვილი, ილიო მოსაშვილი, კარლო კალაძე, რ. გვეტაძე, აკაკი შანიძე, ალექსანდრე ბარამიძე, ლევან ასათიანი, ზურა ბერულავა, როდინი ქორქია, ოთარ კუპრაძე, დემნა შენგელაია, გიორგი ქუჩიშვილი... მრავალადაა ანთოლოგიური გამოცემები, კრებულები: საბჭოთა საქართველოს პოეტები (1934 წ.), ქართული საბჭოთა დრამატურგია (1954 წ.), ქართული საბჭოთა პოეზია (1954 წ.), ქართული ხალხური ლექსები (1939 წ.), სამშობლო – (საბჭოთა საქართველოს პოეტები 1921-1946 წ.წ.), ახალი ლიტერატურის ქრესტომათია (1925 წ.), პროლეტარული პოეზიის ანთოლოგია (1927 წ.), ქართული ლიტერატურის ანთოლოგია (1930 წ.), საქართველოს პოეზია (1949 წ.), ქართველი პოეტების ლექსები (თარგმანი ალექსანდრე მეფიროვისა, 1952 წ.) პოეტის საძინებელ ოთახში მნათობის ორ ნომერს წავაწყდით: №10-11, 1939 წლისა, ამ ნომერში იასამანის მიერ თარგმნილი პ. ტიჩინას ლექსია დაბეჭდილი და, მნათობი №11-12, 1931 წლისა — აქაც მისი ლექსებია...

ქვემოთ წარმოგიდგენთ პავლო ტიჩინას ბიბლიოთეკის ქართული ნაწილის ზოგიერთი წიგნის ბიბლიოგრაფიულ მონაცემებსა და ძვირფას ავტოგრაფებს:

სოსო ჩოჩია

ვიდნატი უკრაინський поет і громадський діяч Павло Тичина ще на початку свого творчого шляху у 20-х роках минулого століття зацікавився грузинською мовою та літературою. Його наставником був грузинський перекладач і літератор Георгій Наморадзе (1882-1965 рр.), який проживав в Україні.

Про це свідчать його архівні матеріали та бібліотека, яка містить понад 21 тисячу книжок 50 мовами. Серед них більше 60 народних літературних праць, починаючи з абхазької і закінчуючи японською.

Судячи зі структури бібліотеки Тичини, його цікавили літературознавство, мовознавство, фольклор, етнологія, археологія, історія, філософія, педагогіка-психологія, природознавство, пізнавальна література, музикознавство. Як відомо, Павло Тичина у часи своєї молодості співав у церковному хорі і відмінно грав на фортепіано, кларнеті та бандурі.

У бібліотеці літератора зберігається понад 200 книг грузинських авторів, чимало з них - з пам'ятними автографами, зокрема: Шота Руставелі та Давида Гурамішвілі, Шавтелі та Чахрухадзе, Александре Чавчавадзе та Ніколоза Бараташвілі, Акакія Церетелі та Важа Пшавела, Александре Казбеґі та Георгія Еріставі, Рафієла Еріставі та Вахтанга Орбеліані, Лаврентія Ардазіані та Константіне Гамсахурдія, Галактіона Табідзе та Міхеїла Джавахішвілі, Василя Барнова та Давіда Клдіашвілі, Серґо Клдіашвілі та Лео Кіачелі, Чола Ломтатідзе та Гріґола Абашідзе, Георгія Леонідзе та Сімона Чіковані, Іосеба Грішашвілі та Сандро Шаншіашвілі, Ніколо Міцішвілі та Аліо Машашвілі, Александре Гоміашвілі та Іло Мосашвілі, Карло Каладзе та Рокдена Гветадзе, Акакія Шанідзе та Александре Барамідзе, Левана Асатіані та Хута Берулава, Радіона Коркія та Отара Куправа, Демна Шенґелая та Георгія Кучішвілі.

В колекції Тичини чимало антологічних оповідань та збірок: «Поети радянської Грузії» (1934 р.), «Грузинська радянська драматургія» (1954 р.), «Грузинська радянська поезія» (1954 р.), «Грузинські народні вірші» (1939 р.), «Батьківщина» (Поети радянської Грузії 1921-1946 рр.), «Хрестоматія новітньої літератури» (1925 р.), «Антологія пролетарської поезії» (1927 р.), «Антологія грузинської літератури» (1930 р.), «Поезія Грузії» (1949 р.), «Вірші грузинських поетів» (переклад Олександра Межирова, 1952 р.).

У помешканні поета було знайдено два журнали «Мнатобі» (грузинське науково-популярне видання №10-11 (1939 р.) з віршем Павла Тичини, перекладеним Іасамані, та №11-12 (1931 р.), який також містить поезію українського літератора)...

Нижче наведено частину бібліографічних даних та цінні автографи з грузинської частини бібліотеки Павла Тичини.

Сосо Чочія

ქართულ ანსამბლებს საჭირო აღჭურვილობით ამარაგებს. საზღვარგარეთ არსებული ქართული ფოლკლორული ანსამბლებისთვის შეიკერა ქართული ნაციონალური ჩოხები, კაბები. 2011 წელს 10 ანსამბლს გადაეცა უსასყიდლოდ ქართული ფოლკლორული სიმღერებისა და ცეკვებისთვის საჭირო ატრიბუტიკა, მათ შორის უკრაინაში, ქალაქ ოდესის ქართულ ეროვნულ–კულტურულ საზოგადოება „საქართველოსთან“ არსებულ ქართული ხალხური ცეკვის ანსამბლ „საქართველოს“. ჩვენი აპარატი კვლავ გააგრძელებს ქართული ფოლკლორული ანსამბლების დახმარების პროგრამას.

ჩვენი უწყებისთვის ახალ მიმართულებად შეიძლება ჩაითვალოს მიგრაციის საკითხების სიღრმისეული კვლევა და ანალიზი. მოგეხსენებათ, თანამედროვე გლობალიზებად მსოფლიოში რაოდენ მნიშვნელოვანია მიგრაციული პროცესები, რამაც გააჩინა თანამედროვე მიგრაციული პროცესების მეცნიერული კვლევების წარმართვის ახალი გზებისა და საშუალებების ძიების აუცილებლობა. ამ მიზნით ჩვენ, საქართველოს ერთ–ერთი წამყვანი უნივერსიტეტის — ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბაზაზე შევქმენით მიგრაციისა და დიასპორების საკითხების სფეროში კვლევითი ცენტრი, რომლის მიზანია მიგრაციისა და დიასპორის საკითხებში მაღალკვალიფიციური სამეცნიერო ანალიზის გაკეთება. ჩვენ დიდი იმედი გვაქვს, რომ საზღვარგარეთ არსებული წამყვანი მიგრაციის კვლევის ცენტრები ითანამშრომლებენ ჩვენთან, გავეზიარებენ გამოცდილებას, შევიმოშავებთ ერთობლივ პროექტებს განსახორციელებელი მნიშვნელოვანი კვლევებისა ჩასატარებლად. სწორედ ამ მიზანს ემსახურება მიგრაციისა და დიასპორის საკითხებზე დაგეგმილი საერთაშორისო კონფერენცია, რომელსაც 27 მაისს „დიასპორის დღის“ ფარგლებში ვატარებთ.

ცოტა ხნის წინ ჩვენ მნიშვნელოვანი საკანონმდებლო ინიციატივა გავაუღერეთ: დიასპორის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი ახალი ინიციატივით შევა საქართველოს პარლამენტთან დიასპორული პარლამენტის შექმნის შესახებ. ჩვენ გავეცანით ამ მიმართულებით სხვა ქვეყნების გამოცდილებას, კერძოდ — იტალიის რესპუბლიკის, ხორვატიის, ფინეთის... ვფიქრობთ დიასპორული პარლამენტის მეშვეობით უფრო აქტიურად მოხდება საზღვარგარეთ მყოფი დიასპორის წარმომადგენლების ჩართვა მშობლიური ქვეყნის ცხოვრებაში, ენობრივი და კულტურული იდენტურობის შენარჩუნება, საზღვარგარეთ მცხოვრები დიასპორის წარმომადგენლების უფლებების დაცვა.

ლელა კიკაღეიშვილი

Державного міністра продовжуватиме працювати в цьому напрямку, аби всебічно покращити роботу недільних шкіл за кордоном.

Грузини, які проживають за кордоном, створили чимало фольклорних ансамблів - в Європі, США, Канаді, Туреччині, Ірані та Азербайджані.

Існування грузинських колективів за межами нашої держави є обов'язковим не тільки для популяризації грузинської культури. Це одна з важливих ланок, за допомогою якої наші співвітчизники, які проживають за кордоном, зберігають свою самобутність.

Наша установа разом з Міністерством культури та збереження пам'яток забезпечують необхідними технічними засобами ансамблі, які працюють в інших країнах. Зокрема, для таких колективів пошили національний одяг. У 2011 році десять ансамблів безкоштовно отримали усі засоби, необхідні для грузинського танцю та співу.

До прикладу, цінний подарунок отримав колектив грузинського танцю «Сакартвело», який працює при однойменній грузинській народній культурній спілці в Одесі. Наш апарат й надалі продовжуватиме роботу за Програмою допомоги грузинським народним ансамблям.

Глибоке дослідження та аналіз міграційних питань - ще один новий напрямок роботи нашого управління. У сучасному світі глобалізації велику роль відіграють міграційні процеси, які стали предметом наукових досліджень заради пошуку нових шляхів і можливостей вирішення проблем, пов'язаних з ними.

З цією метою в одному з провідних університетів Грузії - Державному університеті імені Іллі Чавчавадзе - ми створили Дослідний центр у справах діаспори та міграції. Його мета - проведення ґрунтовних наукових досліджень у справах міграції та діаспори.

Також маємо велику надію на співпрацю та обмін досвідом з провідними дослідницькими міграційними центрами за кордоном.

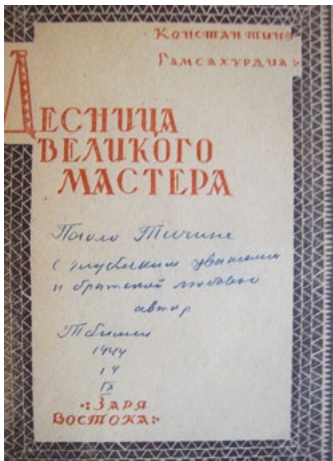
Маємо намір розробити спільні проекти для проведення важливих досліджень. Саме для цього до Дня діаспори, 27 травня, плануємо провести Міжнародну конференцію з питань міграції та діаспори.

А недавно ми оголосили про намір внести на розгляд грузинських депутатів важливу законодавчу ініціативу: разом з існуючим створити Парламент діаспори. У цьому питанні ми вивчали досвід інших країн - Італії, Хорватії, Фінляндії...

Вважаємо, що за допомогою новоствореного Парламенту вдасться активніше залучати представників діаспори до життя Грузії, зберегти мовну та культурну ідентичність, захистити права грузинів, які проживають за кордоном.

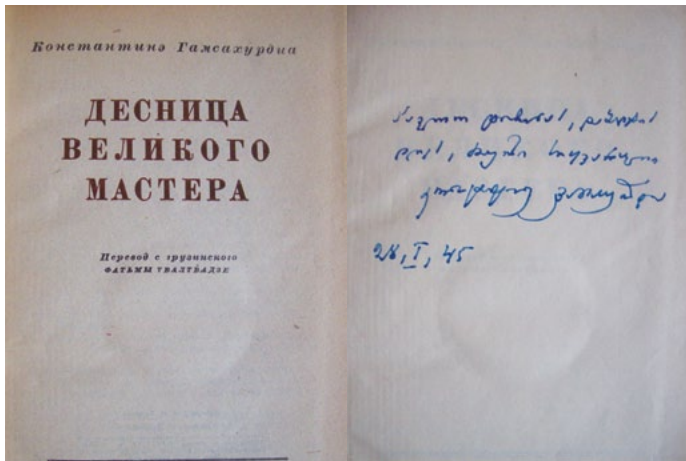
Лела Кікаღеишвілі

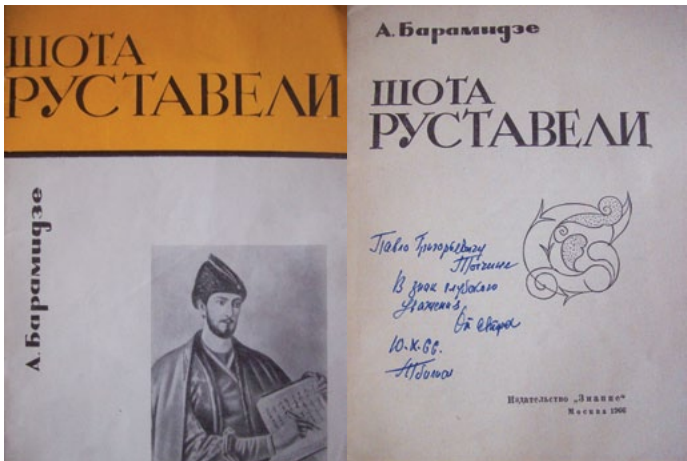
«Паоло Тичине с глубоким уважением и братской любовью, автор Тбилиси 1944/14/IX»

Гамсахурдиа К.,
Десница великого мастера.

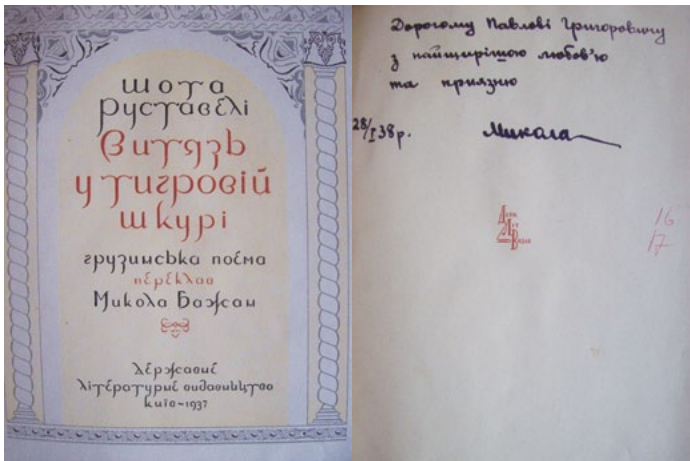
Гамсахурдиа К.,
Десница великого мастера.

“პავლო ტიჩინას, დაბადების
დღეს, ძმური სიყვარულით
კონსტანტინე გამსახურდია
28.01.45”

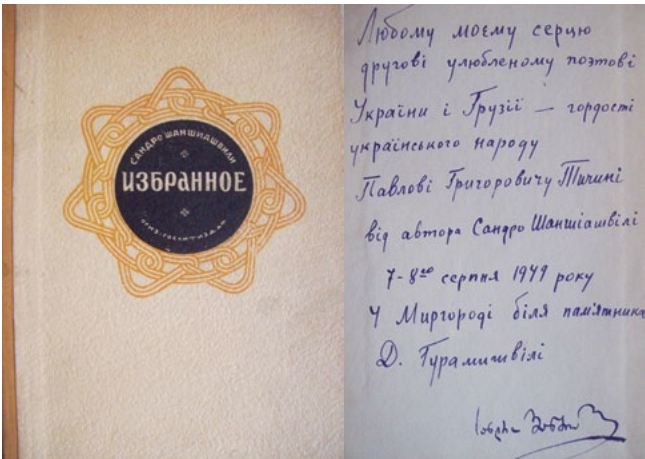
Барамидзе А.
Ш. Руставели.

«Павло Григорьевичу Тычине,
в знак глубокого уважения, от
автора
10.X.66. Тбилиси»

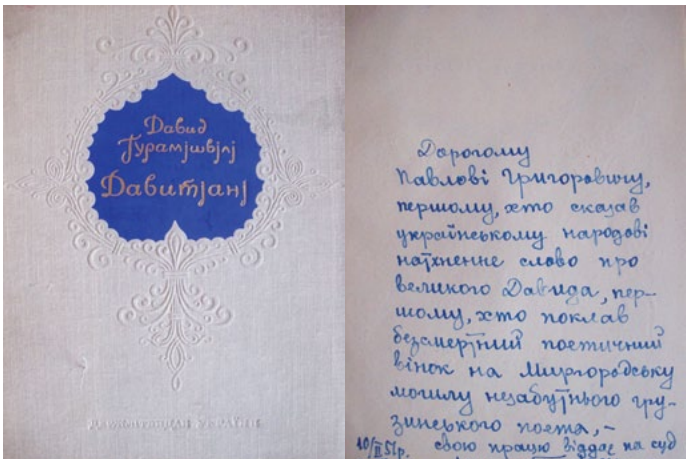
Руставели Ш.,
Витязь у тигровой шкуры
(Пер. М.Бажана)

«Дорогому Павлові Григоровичу з
найширшою Любов'ю та приязню
28/1 38 р. Микола»

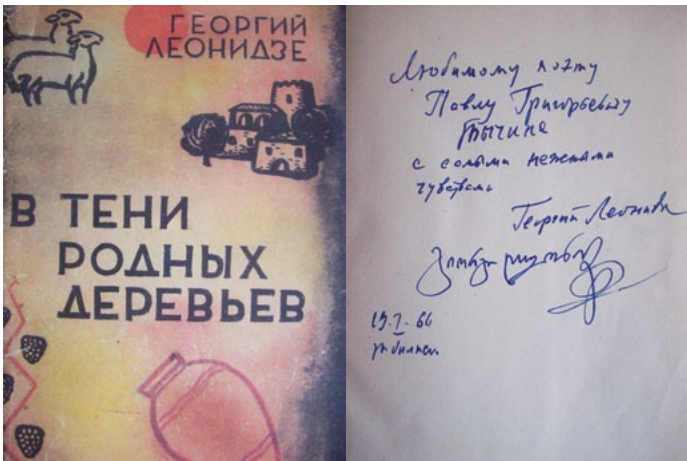
Шаншиашвили С., Избранное

«Любому моему сердцу
Другові улюбленому поетові
України і Грузії – гордості
українського народу
Павлові Григоровичу Тичині
від автора Сандро Шаншіашвілі
7-8-го серпня 1949 року
У Миргороді біля пам'ятника
Д. Гурамишвілі»
Сандро Шаншіашвілі

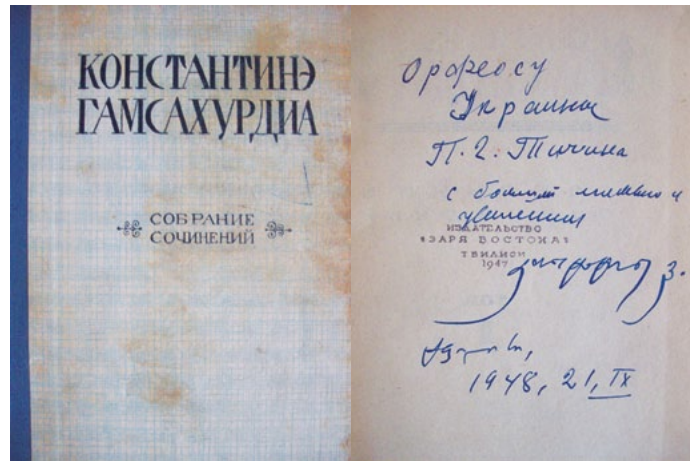
Гурамишвілі Давид
Давитіані
(Пер. Миколи Бажана)

«Дорогому Павлові Григоровичу, першому,
хто сказав Українському народові
Натхненне слово про Великого Давида,
першому, хто поклав
Безсмертний поетичний вінок на
Миргородську
могили незабутнього грузинського поета, -
свою працю віддає на суд
Микола Бажан, 10/II51р. Київ»

Леонидзе Г.,
В тени родных деревьев:
воспоминания детских лет

«Любимому поэту,
Павлу Григорьевичу Тычине,
с самыми нежными чувствами,
Георгий Леонидзе
19. I. 66 Тбилиси»

Гамсахурдиа К.,
Собрание сочинений т. 2

«Орфеосу Украины, П.Г.Тичина
С большой любовью и
уважением
КОНСТАНТИНЕ Г., ТБИЛИСИ, 1948, 21, IX»

პირველად, 1984 წლის ზაფხულში ვეწვიე პ. ტიჩინას სახლ-მუზეუმს
კიევში, ტერემენკოვსკაიას (ყოფილი რეპინის) ქუჩაზე.
გულითადად მიმიღეს. მუზეუმის იმჟამინდელმა დირექტორმა თავად
გამაცნო პოეტის ბიბლიოთეკა და მისი ქართული ნაწილის აღწერა მთხოვა.
მეც, თითქმის ბიბლიოთეკაში გაზრდილმა, თხოვნა სიამოვნებით მივიღე...
ამჟამად, ოცდახუთი წლის შემდეგ, კვლავ ვეწვიე მუზეუმს და ის წიგნები
მოვიძიე...

P.S. უღრმეს მადლობას მოვასწენებ ქალბატონ ტატიანა სოსნოვსკაიას,
მუზეუმის დირექტორს, რომელმაც ნებართვა დაგვართო გვემუშავა
სამუზეუმო ფონდებთან

Уперше музей Павла Тичини, який знаходиться на вулиці
Терешковській (колишня Рєпінa) у Києві, я відвідав влітку 1984 року.
Мене там сердечно прийняли. Тодішній директор музею сам
ознайомив мене з бібліотекою поета і попросив зробити опис
грузинської частини зібрання. Я із задоволенням погодився...
Нині, через 25 років, я знову відвідав музей і ще раз переглянув
ці книги.

P.S. Висловлюємо велику вдячність директору музею пані Тетяні
Сосновській, яка дозволила попрацювати з цінними фондами
музею.

«ГЕРМЕС-ТРЕВЕЛ-ГРУП» ПРОЕКТ: УКРАЇНА - ГРУЗІЯ

Туроператор «Гермес Тревел Груп» вже сім років успішно працює на українському ринку. Після багаторічної успішної діяльності, можна говорити про нові та цікаві проекти. Директор ТОВ «Гермес Тревел Груп» Інга Єсіава - про те, чому варто поїхати в древню і нову Грузію:

- Шановна Інга, чому в список пріоритетів компанії потрапила Грузія?

- Грузія дуже древня країна з дивовижною історією. Гори й море, сніг і яскраві фарби літа, осінь і весна - всю цю чарівність можна

одночасно споглядати в різних місцях Грузії. Не дарма країну називають «країною чотирьох сезонів». В один і той же час можна купатися, кататися на човнах, засмагати і спускатися з гір по оксамитовому снігу. До Грузії варто їхати в будь-який час року. Хоча ми підійшли до теми виважено і умовно розділили сезонність і географічні маршрути. Наші фахівці об'їхали країну, вивчили інфраструктуру і розробили варіанти відпочинку, які можна поєднувати по смакам та інтересам.

- Наші читачі старшого віку колись відпочивали в Грузії. Розкажіть про сьогоденні особливості регіонів країни.

- Велика увага приділяється інфраструктурі Аджарії та створенню нових курортних регіонів. Практично не доступна Сванетія зі своїми стійкими стародавніми традиціями стала доступна для більшого кола туристів. Що стосується пляжних курортів, Аджарія вражає величезним будівництвом готелів і цілими комплексами відпочинку. Окрім столиці Аджарії - Батумі, відпочиваючих приймають міста - курорти: Кобулети, Махінджаурі, Сарпі, Гоніо, Чаква. А курортне селище Анаклія на чорноморському узбережжі Грузії президент Михайло Саакашвілі обіцяє в недалекому майбутньому перетворити на курорт світового рівня.

- А для тих, хто шукає інше, нові знання, вістря відчуття і місцевий колорит?

- Любителі активного відпочинку знайдуть у відомому гірськолижному курорті Бакуріані та Боржомській ущелині можливість зайнятися парашутизмом, рафтингом, джампінгом, полюванням і риболовлю. У цих місцях дуже розвинений піший гірський туризм. Походити по мальовничим гірським стежками і відвідати стародавні гірські села приїжджають туристи зі всього світу. Саме розташування Бакуріані на перехресті хребтів Малою Кавказу і різних географічних зон, різноманітна флора і фауна роблять Бакуріані надзвичайно цікавим. Ще один райський куточок для пішого туризму - Сванетія, одна з найбільш самобутніх високогірних областей Грузії - це край високих гірських вершин, до яких прагнуть альпіністи і любителі пішого туризму, гірських поселень, де живі звичаї і традиції Сванів - місцевого гірського народу, стародавніх кам'яних веж, які є символом Сванетії, і старовинних церков з чудовими іконами і фресками. Саме у Верхній Сванетії знаходиться найвище постійно діюче село в Європі - Ушгулі (бл. 2200 м над рівнем моря). Ця стародавня, унікальна земля зберегла до сьогодення свою первозданність. Дівоча природа, високі гори і горді вежі створюють непередавані відчуття.

- Чи діють знамениті винні маршрути на сході Грузії?

- Ви уявити не можете, наскільки успішно! Тут хороші дороги, і можна швидко дістатися в центр виноробства - садибу Цинандалі, відвідати музеї вина і придорожні ресторанчики. З особливих сортів винограду, що ростуть виключно в Грузії, виготовляється божественний напій. Осінь вважається найяскравішим сезоном виноробства:

саме в цю пору року ми плануємо різні винні тури до Кахетії - найдавніший регіон, який славиться виноградарством і виноробством. Тури розраховані на відвідування відомих грузинських свят Тбілісоба (день міста Тбілісі) і Мцхетоба (день міста стародавньої столиці Мцхета).

- Гірськолижна Грузія вже увійшла в топ популярних курортів для українців. Розкажіть про грузинські гори.

- Гірськолижний туризм - це окрема розмова. Існують три гірськолижних курорти міжнародного класу - Бакуріані, Гудаурі і Верхня Сванетія. Тут простір для професіоналів, аматорів та сноубордистів. М'який клімат Бакуріані, оновлене гірськолижне господарство та малі комфортні готелі залучають все більше і більше туристів з великих міст, особливо з дітьми. Гудаурі - це старий і дуже популярний гірськолижний курорт, столиця зимового спорту Грузії. Всі гірськолижні курорти Грузії добре облаштовані. Гірськолижні тури до Грузії тривають з листопада по травень.

- Які нестандартні програми можна запропонувати українським туристам в Грузії?

- Перше - романтичні весільні тури. Є в Грузії місто, яке називають містом любові - Сигнахи. Там на тлі старих, майже італійських, вуличок кипить свято життя. Дивовижне вінчання можна провести в одному із самих

прекрасних храмів у Грузії - урочисто-величавому Светіцховелі. Туристи можуть познайомитися зі стародавніми монастирями і храмами православної Грузії, відчути глибокий дух православ'я, який видно в очах кожного грузина - від малого до великого. Зазвичай всі екскурсійні тури ми починаємо зі столиці Тбілісі.

- До річч, як зараз виглядає Тбілісі?

- У Старому місті панує особлива атмосфера: повністю відреставровані вузькі вулички, над якими нависають колоритні дерев'яні балкони старих кам'яних будинків, грузинські дворики, старовинні церкви ...

У Старому Тбілісі можна забути про час, але нові квартали - це сучасні проспекти і площі, фонтани і парки, торгові центри та ресторани ... Також в Тбілісі відкрито новий пішохідний міст через Куру. Він простягнувся від комплексу Беріконі на правому березі Кури до площі Ріке на лівому і пов'язав між собою дві набережні. Він символічно називається «Мостом Миру». Поруч з Тбілісі розташоване місто Мцхета, стародавня столиця Грузії і духовний центр країни. Стародавні церкви і монастирі Мцхети внесені до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Кафедральний собор Светіцховелі («Животворящий стовп») - духовний символ Грузії. Монастир Джварі - святе місце для грузин, де свята Ніна спорудила хрест. У древній Шио-Мгвимській монастир, побудований приблизно в VI столітті, прагнуть потрапити багато жителів країни. Можна довго говорити про грузинських святині, але більш пізнавальна відчути дух старовини і святості.

В кінці бесіди хочу додати - все, що стосується державного сектора, в Грузії бездоганно: дороги, поліція, освіта та туризм у тому числі. Наприклад, Центр туристичної інформації в Тбілісі оснащений за останнім словом сучасного маркетингу і техніки. У країні багато іноземних гостей, достатньо готелів і маса цікавих маршрутів. Наш distanation-проект ми впроваджуємо з інтересом і любов'ю до Грузії. Це країна-творець. Не можу не процитувати слова президента країни Михайла Саакашвілі: «Кожне покоління має побудувати свій «животворящий стовп». А «животворящий стовп» нинішнього покоління Грузії, який ми повинні разом побудувати, - це сучасна, модернізована, конкурентоспроможна Грузія ХХ століття».

ბრილის სამაროვანი

СКАРБ БРІЛІ

საქართველოს ისტორიულ მუზეუმში ინახება „ბრილის განძი“. ცნობილი ეთნოგრაფის, პროფესორ გერმანე გობეჯიშვილის გარდაცვალების შემდეგ ექსპედიციის მასალები ფაქტურად არ გამოქვეყნებულა. მხოლოდ ცოტა ხნის წინ, აღნიშნული ექსპედიციის უკანასკნელი მოპიკანის — ბატონ მალხაზ ბარამიძის მონათხრობიდან ჩვენთვის სენსაციური ფაქტები გახდა ცნობილი: „სოცარია, რომ

ბრილის სამაროვანში ძალიან დიდი რაოდენობით გვხვდება ეგვიპტური ნაკეთობანი: ლურჯი მინის ნავკრატესული მძივები და სხვა. ფაქტია, რომ ისინი ფორმითა და სტილით ეგვიპტურია და სხვაგან მას არ აწარმოებდნენ... 1961 წელს გათხრილ №6 სამარხში აღმოჩნდა უამრავი განძი, წონით — 12 კგ“. ბრილის ოთხ სამარხში მოპოვებულ იქნა ეგვიპტური სკარაბები. უხსოვარი დროიდან სკარაბები, ეგვიპტეს უძველესი ღმერთის, სკარაბეის თავიანი ღვთაების, ხეპერას და ამომავალი მზის სიმბოლო — გამოხატულება იყო. „დავაკვირდი ერთ-ერთს, ძვ. წ. XIV საუკუნის პაპირუსს, რომელშიც მოხსენებულია, რომ ეგვიპტეში სპილენძი არაა და შემოაქვთ სირიიდან, აპენინებიდან და მესამე პუნქტი დასახელებულია როგორც რეჩენა. აქ ისმება კითხვა, ხომ არაა დაკავშირებული ტოპონიმი „რეჩენა“ ტოპონიმ „რაჭასთან“? მაგრამ, ეს ტოპონიმი გაცილებით გვიანდელია. რეჩენა, როგორც ქვეყანა, პირველად მოხსენებულია ისევ და ისევ სესოსტრისის ლაშქრობებთან

В историческому музеї Грузії знаходиться «Скарб Брілі». Після смерті видатного етнографа, професора Германе Гобеджішвілі, експонати експедиції не виставлялися, але декілька років тому, фактично останній живий учасник старої експедиції, Малхаз Барамідзе, розповів про сенсачійні знахідки: «Як це не дивно, але на місцях поховань в Брілі у великій кількості фіксуються єгипетські ювелірні вироби, а також прикраси з синього скла. Фактом в світі археології є те, що вироби такого стилю, форми, кольору й матеріалу виготовлялися тільки в Єгипті й більше ніде. У 1961р. в відкопаному нами похованні №6 дорогоценностей було 12 кг». В чотирьох похованнях Брілі, разом із бісероподібними прикрасами, були знайдені єгипетські скарабей з ієрогліфами. З одного боку

символи, а з іншого - написи, що втілювали собою таємничі знання. Нам відомо, що в Давньому Єгипті скарабей уособлювали знак Сонця й бога Хепрі. Далі пан Малхаз розповідає: «Я звернув увагу на папірус XIV ст. до н. е., в якому зазначається, що в Єгипті нема міді, й завозиться вона із Сирії, Апеннінського півострова та країни Речена. І тут виникає питання, чи топонім

დაკავშირებით. შემორჩენილია მეფის პირადი დაცვის უფროსის ჰუსეხეგის ხელნაწერი, რომელიც მოგვითხრობს ეგვიპტელების დიდ წინააზიურ ლაშქრობაზე: ლაშქრობის დროს ეგვიპტის არმია შეიჭრა ქვეყანა რეჩენაში და აიღო ქალაქი სეკემეში.

უნდა აღინიშნოს კიდევ ერთი საინტერესო პარალელი. ეგვიპტეში მზის კულტის მთავარი ცენტრი იყო ქ. ჰელიოპოლისი (ბერძ. „მზის ქალაქი“) ანუ ეგვიპტურად „ონი“. მოგეხსენებათ, ონი რაჭაშიც მდებარეობს და ბრილის აღმოჩენები გვაფიქრებინებს იმას, რომ სხვა თვალთ უნდა შევხედოთ მის ეტიმოლოგიას. აღსანიშნავია, ონის მახლობლად, რიონის ერთ-ერთ შენაკადს ხაკაურა ეწოდება, რაც ზუსტად იმეორებს სესოსტრისის ეგვიპტულ სახელწოდებას.

ეგვიპტური და ქართველური სამყაროების ურთიერთკავშირებს კიდევ უფრო ამყარებს ვიჩესლავ ივანოვი, ცნობილი ლინგვისტი, აკადემიკოსი, კალიფორნიის უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიურ მიცნიერებათა დოქტორი. ძველეგვიპტურის და პროტოქართველური ენების შედარებითი ლინგვისტური ანალიზის საფუძველზე იგი მივიდა დასკვნამდე, რომ ორი უმთავრესი ეგვიპტური ღმერთი, რომელნიც ეგვიპტეში უცხოელებად ითვლებოდნენ ქართველური სამყაროდან არიან შესულები, ესენი არიან თოთი და ოსირისი. პირველი ითვლებოდა უცხო ქვეყნის მბრძანებლად და მთელი

«Речена» не пов'язаний із топонімом регіону «Рача»? Є одне але: сама назва «Рача» в хроніці з'являється пізно». Вперше «Речена», як назва держави зустрічається в анналах, що описували походи фараона Сесостріса. Зберігся навіть напис самого командуючого охорони правителя Хуссебека, який повідомляє про походи в Передню Азію: «Під час воєнних міграцій військо вторглося на територію Речени, взявши місто Секмем» Ще одна цікава схожість.

В Давньому Єгипті, релігійним центром культу Сонця було місто Геліополіс (з грецьк. «місто Сонця»). Єгипетською воно звучить «Онї». Згадайте м. Онї, яке знаходиться в регіоні Рача в Грузії. Слід зазначити, що недалеко від міста тече одна з приток річки Ріоні – Хакаура, яка ідентична єгипетському варіантові імені Сесостріс.

Історичну паралель між єгипетським та

ივრინეთ ქართული ავიახაზებით!

ЛІТАЙТЕ З ГРУЗИНСЬКИМИ АВІАЛІНІЯМИ!

ყოველდღე			შОДНЯ		
თბილისი	-	კიევი	-	თბილისი	
15.30	-	16.45 : 17.45	-	21.00	
ბათუმი	-	კიევი	-	ბათუმი	
09.45	-	10.45 : 12.00	-	15.00	

თბილისი	-	კიევი	-	თბილისი	
15.30	-	16.45 : 17.45	-	21.00	
ბათუმი	-	კიევი	-	ბათუმი	
09.45	-	10.45 : 12.00	-	15.00	

ეგვიპტის ინტელექტუალური ცხოვრების შემქმნელად, იგი მართავდა დროს, შექმნა დამწერლობა და ანგარიში. მისი ასტრონომიული სახე იყო მთვარე (შეადარეთ: თოთი, თუთა — მეგრულად მთვარე). მეორე არაეგვიპტური ღვთაებაა ოსირისი, ისიდას მეუღლე, რომელმაც ეგვიპტეში მეფობისას ადამიანები ველურ ცხოვრებას, კაცობრიობას გადააჩვია. ასწავლა ხვნა-თესვა, ქალაქების აშენება, ვენახის გაშენება, პურის გამოსება, ღვინის და ლუდის დაყენება, ასევე სპილენძის და ოქროს მოპოვება—დამუშავება. მან ასწავლა ადამიანებს მკურნალობა და დაუწესა ღმერთების თაყვანისმცემლობა. ოსირისის გამოხატულება ცაზე — ორიონის თანავარსკვლავედია. როგორც ივანოვი ვარაუდობს, ძვ.წ. IV ათასწლეულში ეგვიპტეში მოვიდნენ პროტოქართველები და თან მოიტანეს კულტურისა და სახელმწიფოებრიობის საფუძვლები. ოსირისის ისტორია შინაარსობრივად გარკვეულწაღად ჰგავს ქართულ ეპოსს — «ამირანიანს». გასათვალისწინებელია ისიც, რომ ამირანის მამას, მითის რაჭულ ვერსიაში სირა ქვია. სახელი სირა აქამდე გავრცელებული შინაარსის ცნებას წარმოადგენდა. ამჟამად კი შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ იგი სირს უკავშირდება (ეგვიპტურად ორიონის სახელი), ანუ ოსირისს.

ხევისურთა მთავარ სალოცავში, გუდანის ჯვარში, არის ქვა, რომელზედაც გამოსახულია: ხელი, რომელიც ღვთაებრივ ნებას ნიშნავს; კვადრეტი, შიგ ჩახატული დიაგონალებით — პირამიდის გამოსახულებაა ზემოდან; ხელაწეული ქამრიანი ადამიანი კი ზუსტად გამოხატავს ორიონის თანავარსკვლავედს. ასტრონომებმა დაადგინეს, რომ მხოლოდ ორიონის თანავარსკვლავედზე დაკვირვებით შეიძლება დედამიწის პრეცესიის (მოვლენა, როდესაც მზრუნავი ობიექტის ღერძი იხრება) გამოთვლა, რომლის სრული ციკლი 25 920 წელს ითვლის. როგორც ირკვევა, პრეცესიის შესახებ მშვენივრად იცოდნენ შუმერებმაც და ეგვიპტელებმაც, მაგრამ არავინ იცის საიდან.

ნიკა სიმონია

კართველსკიმ სუსპილნიმი ჯიტთიმი პროვოდიტ ვ'ячеслав иванов — відомий лінгвіст, академік, професор Каліфорнійського університету, доктор філологічних наук. На підставі отриманих результатів лінгвістичного аналізу й порівняння давньоєгипетської мови із протокартвельською вчений дійшов висновку, що два найважливіші божества, які єгиптяни вважали «іноземними», Тот і Осіріс мають картвельське походження. Перший шанувався як керуючий часом, творець інтелектуального життя, писемності, рахунку, та вважався прибульцем з іншої країни. Астрономічний символ Тота — Місяць. Осіріс — чоловік богині Ісиди. Він відучив людей від дикого життя та канібалізму, навчив сіяти зерно, пекти хліб, доглядати за виноградом, будувати міста, обробляти золото й мідь, лікарській справі, впровадив поклоніння багатьом божествам — політеїзм. Зображення Осіріса на небі відповідне до сузір'я Оріона. Як вважає В. Іванов у IV тис. до н.е. в Єгипет прийшли протокартвели, які в свою чергу принесли фундамент для державотворення. Сказання про Осіріса, в деякій мірі, схожі з народним грузинським епосом «Аміраніані».

Зазначимо, в рачинській версії міфу, батька Амірана звати Сіра. Дотепер про походження імені нічого не знали, але нині можна судити, що воно пов'язане із іменем Сір (єгипетська назва Оріона), тобто Осіріс.

У головному місці читання молитви хевсурів, каплиці «Гуданіс Джварі», лежить камінь, на якому зображено: руку, що символізує божественну волю; квадрат із діагоналями, що є видом зверху на піраміду; людину з піднятими руками та поясом, яка з точністю повторює розташування сузір'я Оріона. Вчені встановили, що тільки за допомогою вищезгаданого астрономічного тіла можна визначити прецесію (процес повільного зміщення осі по конусу) Землі, цикл якої дорівнює 25 920 років. Щодо прецесії, її знали ще шумери та єгиптяни, але звідки й як — невідомо.

Ніка Сімонія

საქართველო, ასეთი მახლობელი

ვირტუალური გადაფრენა საქართველოში სააგენტო „ბი–თი–ელისა“ და ავიაკომპანია „მაუსაბან“

ТАКА БЛИЗЬКА ГРУЗІЯ

ВІРТУАЛЬНИЙ ПОЛІТ В ГРУЗІЮ ВІД BTL AGENCY TA AVIAKOMPANII MAU

Зოტა ხნის წინათ კიევში, საქართველოს საელჩოში, მოეწყო ვირტუალური გადაფრენა, რომლის ორგანიზატორები არიან სააგენტო „ბი–თი–ელი“ და ავიაკომპანია „უკრაინის საერთაშორისო ავიახაზები (მაუ)“. ფრენამ ზუსტად იმდენი ხანი გასტანა, რამდენიც რეალურ გადაფრენას სჭირდება — 2 საათი და 10 წუთი. ფრენის განმავლობაში „მგზავრებმა“ შეიტყვეს ქვეყნის ისტორიულ და კულტურულ თავისებურებებზე, მის ტურისტულ მარგალიტებზე, საუკეთესო სასტუმროებზე, ექსტრემალური და მწვანე ტურიზმის შესახებ და რა თქმა უნდა, ქართულ სტუმართმოყვარეობაზე.

„მაუს“ ლაინერის ნამდვილმა კაპიტანმა და ბორტგამცილებლებმა „მგზავრებს“ გააცნეს ფრენის პირობები, უსაფრთხოებისა და ევაკუაციის წესები.

„საქართველო გაჩენილია სტუმრების მისაღებად. ბუნების უნიკალურობა იძლევა იმის საშუალებას, რომ განუწყვეტლოვ, მთელი წლის განმავლობაში, შევთავაზოთ დასვენება მსურველთ, ნებისმიერი გემოვნებისა და მოთხოვნების გათვალისწინებით, — განაცხადა

Нещодавно в посольстві Грузії відбувся віртуальний політ Київ-Тбілісі, організований компанією BTL Agency та авіаперевізником Міжнародні авіалінії України. «Політ» тривав рівно стільки ж, як і реальна подорож до столиці Грузії, а саме 2 години 10 хвилин, за час якого «пасажирів» дізналися про історичні та культурні особливості цієї країни, її туристичні перлини, кращі готелі, місця екстремального і зеленого відпочинку, та, звичайно ж, приклади незабутньої грузинської гостинності.

Справжній капітан борту літака MAU ознайомив «пасажирів» з особливостями перельоту, бортпровідниці традиційно повідомили про правила аварійної евакуації.

«Грузія створена для зустрічі гостей: унікальна природа дозволяє нам цілий рік пропонувати відпочинок на будь-який смак, - зазначив надзвичайний і повноважений посол Грузії в Україні Григол Катамадзе, відкриваючи незвичайний захід. - Ми пишаємося, що з кожним роком все більше жителів України відвідують нашу країну, при цьому зростання повторних відвідувань в бізнес і особистих цілях, як не можна краще екзаменує нашу інфраструктуру і не дозволяє розслаблюватися ». За словами пана посла, січень - лютий 2012 зафіксував рекордний попит на гірськолижну Грузію, курорти якої відвідали 43% українців і 37% грузинів.

Коли всі присутні вже були занурені у віртуальну подорож, Ганна Супрун, директор BTL Agency, розкрила основні причини відвідин Грузії українцями. На її думку, це, перш за все, ментальна близькість наших народів, захоплюючий колорит, неймовірної краси природа, високі стандарти сервісу, і, звичайно ж, безвізовий режим та зручні транспортні розв'язки. «Грузія стала улюбленим місцем проведення корпоративних подій наших клієнтів, а вимоги до їх проведення постійно зростають, -

საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანმა ელჩმა გრიგოლ ქათამაძემ ღონისძიების გახსნისას. — ჩვენ ვამაყობთ იმით, რომ ყოველწლიურად სულ უფრო მეტი უკრაინელი ჩადის საქართველოში, ამასთან იზრდება განმეორებითი საქმიანი და პირადი ვიზიტები, რაც ჩვენი ინფრასტრუქტურისთვის საუკეთესო გამომცდელობა და სტიმულის მიმცემი“.

ბატონი ელჩის თქმით, 2012 წლის იანვარ—თებერვალში დაფიქსირდა რეკორდული მოთხოვნა სამთო—სათბილამურო ტურიზმზე. აღნიშნულ პერიოდში მთიანი კურორტების დამსვენებელთა 43% უკრაინელი და 37% ქართველია.

„ბი–თი–ელის“ დირექტორმა ანა სუპრუნმა გააშვარავე უკრაინელთა მხრიდან საქართველოსადმი მზარდი ინტერესის მიზეზები. მისი აზრით, პირველ რიგში, ამას ხელს უწყობს მენტალური სიახლოვე, თვალწარმატაცი კოლორიტი, ბუნების განუმეორებელი სილამაზე, მომსახურების მაღალი სტანდარტები და რა თქმა უნდა, უვიზო რეჟიმი. „საქართველო იქცა ჩვენი კლიენტებისათვის კორპორატიულ ღონისძიებათა ჩატარების საყვარელ ადგილად, მათი ჩატარების მიმართ მოთხოვნები კი მუდმივად მზარდია, — გამოგვიცხადა ქალბატონი ანა, — ტურიზმის სფეროში საქართველოს შესაძლებლობათა შესახებ ინფორმაცია სწრაფად გრცელდება და სულ უფრო და უფრო რთულ დავალებებს გვანდობენ ჩვენ“.

შემდეგ, მართვის საჭეები ხელში აიღო საქართველოს ტურიზმისა და კურორტების დეპარტამენტის უფროსის მოადგილემ ბექა ჯაყელმა. ბატონმა ბექამ ციფრებით დაამოწმა საქართველოში უკრაინიდან ტურისტთა ნაკადის განუწყვეტელი ზრდა — შარშან მან 39, შარშანწინ კი 25% შეადგინა. მისი პროგნოზით, 2012 წლის პირველ ნახევარწელულში მოსალოდნელია 73 700 უკრაინელი ტურისტის ჩამოსვლა.

„მგზავრებს“ უჩვეულო სერხით შესთავაზეს ქართული ეროვნული სამზარეულოს ღირსებათა შეფასება. „მაუს“ ბორტგამცილებლებმა სიამოვნებით მიართვეს ყველას ლანჩ–ბოქსები, რაც ჩვეულებრივია ლაინერის პაერში ყოფნისას. ეტყობა, ამის შემდეგ სტუმრებმა უფრო ირწმუნეს, რომ არიან თვითმფრინავის ბორტზე და არა საელჩოს შენობაში. რა თქმა უნდა, ღონისძიება ქართული ცეკვის გარეშე ვერ ჩაივლიდა — ქართული ეროვნული ცეკვის ანსამბლ „იბერიელის“ გამოსვლამ მქუხარე ოვაციები დაიმსახურა.

მოხიბლული სტუმრები სულმოუთქმენლად უზიარებდნენ ერთმანეთს თავიანთ მოგონებებს საკუთარი მოგზაურობისა და ქართული სტუმართმოყვარეობის შესახებ. ანა სუპრუნის თქმით რამდენიმე სტუმარმა ადგილზევე მიიღო გადაწყვეტილება თავის მომავალ ვიზიტზე საქართველოში, ერთ—ერთმა იმათგანმა კი — თავის პირველ ვიზიტზე.

გადაფრენა დასრულდა კმაყოფილ სტუმართა ოვაციების თანხლებით ლაინერის მსუბუქი დაქვეითებით.

зіналася пані Супрун. - Інформація про можливості Грузії поширюється швидко, нам з кожним разом довіряють все більш складні завдання ».

Потім управління штурвалом взяв на себе Бека Джакелі, заступник голови департаменту туризму і курортів Грузії. Пан Джакелі підтвердив цифрами неухильний приріст туристів з України, який у минулому році склав 39%, і 25% - позаминому, 2010 році. За його прогнозами, у першому півріччі 2012 року очікується 73 700 українських туристів.

«Пасажирам» незвичайним способом запропонували оцінити національну грузинську кухню. Бортпровідниці MAU люб'язно презентували всім ланч-бокси, звичні для бортів літаків.

Схоже, після цього, гості абсолютно звиклися з ідеєю, що вони знаходяться на борту літака, а не в будівлі посольства Грузії. Звичайно ж, не обійшлося без запальних танців, виступ ансамблю «Іберієлі» зірвав шквал оплесків.

Вражені гості напередб'ї ділилися спогадами про власні поїздки і незабутню грузинському гостинність. За словами Ганни Супрун кілька гостей прийняли рішення про наступні відвідини Грузії прямо під час віртуального польоту, одна з них - вперше.

Переліт закінчився м'якою посадкою під оплески задоволених гостей, яким запропонували обговорити всі свої враження від заходу вже на наступній події -Friday Київ.

არაფორმალური შეხვედრა მხატვრობით გატაცებულ დიპლომატთან

НЕФОРМАЛЬНА ЗУСТРІЧ ІЗ ДИПЛОМАТОМ, ЗАКОХАНИМ У МИСТЕЦТВО

ემიგრანტებისთვის მშობლიური ქვეყნის საელჩო განსაკუთრებული ადგილია. წმინდა დიპლომატიურ დატვირთვასთან ერთად საელჩო ის ალაგია, სადაც თავს იყრის ფიქრები საქართველოზე, მის აწმყოზე, წარსულსა და მომავალზე, მიმდინარეობს მსჯელობა ორ ქვეყანას შორის ურთიერთობის უფრო მეტად გაღრმავებასა და უცხო მიწაზე მცხოვრებ თანამემამულეთა დახმარებაზე.

ბუნებრივია, დიპლომატიური წარმომადგენლობის კარი ნებისმიერი ქართველისთვის მუდამ ღიაა. განსაკუთრებული სილაღით კი აქ ახალგაზრდებს ხვდება.

სწორედ ასეთი, ხალისიანი შეხვედრა გაიმართა საელჩოში 2012 წლის 4 აპრილს ქართულ კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრ „იბერიელის“ აღსაზრდელებსა და უკრაინაში საქართველოს საელჩოს უფროს მრჩეველს გელა დუმბაძეს შორის.

ორი საათის განმავლობაში, მომარდებისთვის მრჩეველმა დიპლომატიური მანტია გვერდზე გადადო და ახალგაზრდა თანამემამულეებს თანატოლივით ესაუბრა.

გთავაზობთ ამ შეხვედრის ჩანაწერს:

მარიამ მიქაძე: ბატონო გელა, როგორც ვიცი, თქვენ საკმაოდ საინტერესო საქმით ხართ დაკავებული, ცხოვრობთ უცხო ქვეყანაში. გიჭირთ სამშობლოსგან შორს ყოფნა თუ თქვენი პროფესია გიმსუბუქებთ ამ გარემოებას?

- დიპლომატიაში უკვე 15 წელია ვარ, ჩემთვის ეს რიგით მესამე

Посольство рідної країни є особливим місцем для емігрантів. Разом із суто дипломатичним навантаженням, Посольство – це місце, де збираються думки про Грузію, її теперішнє, минуле та майбутнє, ведеться дискусія щодо поглиблення взаємовідносин між двома країнами та допомоги співвітчизникам, що проживають закордоном.

Двері дипломатичного представництва завжди відкриті для кожного грузина. З особливим захопленням тут зустрічають молодь.

Саме така, захоплююча зустріч була проведена в Посольстві 4 квітня між молоддю грузинського культурно-освітнього центру «Іберієлі» та Старшим радником Посольства Грузії в Україні, паном Гелою Думбадзе.

На дві години Радник відклав дипломатичну мантию та розмовляв з молодими співвітчизниками як ровесник.

Представляємо вам запис цієї зустрічі:

Маріам Мікадзе: Пана Гела, як нам відомо, ви зайняті дуже цікавою справою, живете закордоном, вам важко знаходитися вдалі від батьківщини чи ваша професія все ж полегшує цю обставину?

საელჩოა. ვმუშაობდი საგარეო საქმეთა სამინისტროში, აზერბაიჯანსა და მოსკოვში საქართველოს საელჩოებში მრჩეველად. დაახლოებით 10 წელია უცხოეთში ვარ, სამშობლოსთან ასეთი ხანგრძლივი მოცილება ძალიან რთულია ადამიანისთვის, რომელსაც ძალიან უყვარს თავისი ქვეყანა. რა თქმა უნდა, უცხოეთში ყოფნა ძნელია იმ თვალსაზრისითაც, რომ შვილს და შვილიშვილს ასობით კილომეტრი მაშორებს. მშობლების საფლავებს ხშირად ვერ ვნახულობ. რაც დრო გადის, სულ უფრო და უფრო მენატრება ჩემი ქვეყანა. სხვა მხრივ, აქ იმდენი საქმეა, რომ მოსაწყენად დრო არ მრჩება, თანაც უფლის წყალობით ვხატავ, ვწერ... ამ მხრივ, უფრო ხშირად ღამით ვმუშაობ. ბევრი საინტერესო და სასარგებლო საქმეა, ეს არის ამ მოწვევისა და ნოსტალგიის კომპენსაცია. რთულია და ამასთანავე საამაყოც არის, როდესაც გათვითცნობიერებული გაქვს, რომ შენი ყოველდღიური საქმიანობა ადგება შენს ქვეყანას, მის თუნდაც ერთ მოქალაქეს, მიუხედავად ეროვნებისა და სოციალური სტატუსისა.

ნინო მჭედლიშვილი: პრეზიდენტ სააკაშვილის ინიციატივით უცხო ქვეყანაში სკოლადამთავრებულებს შეუძლიათ საქართველოში დაბრუნება და ნებისმიერ უმაღლეს სასწავლებელში სწავლა. რა ინფორმაციას ფლობთ ამ სახალის შესახებ?

- იმნიშვნელოვანი მიზნისათვის, რომ მოხდეს უცხოეთში მცხოვრები ადამიანების დაბრუნება, მისი ხელშეწყობა, ხელახალი ინტეგრირება საკუთარ სამშობლოში, – მართლაც არსებობს თქვენ მიერ ნახსენები შეღავათი. ირჩევთ უმაღლეს სასწავლებელს, წარადგენთ შესაბამისი საბუთების ნუსხას და ირიცხებით უგამოცდოდ. ეს ქვეყნისთვის ძალიან დიდი პლუსია, სახელმწიფო ყველა პირობას ქმნის იმისთვის, რომ ყველა ქართველი დაუბრუნდეს სამშობლოში. ძალიან დიდი ნაბიჯები გადაიდგა განათლების სისტემაში. მე ვერ ვიტყვი, რომ ეს ბოლომდე დახვეწილი და უნიკალური სისტემაა, მაგრამ ხარისხიანი განათლების მიღება მისაწვდომი გახდა ახალგაზრდების ძალიან დიდი წრისათვის ერთიანი ეროვნული გამოცდებისა და სხვა მნიშვნელოვან რეფორმათა

- Я в дипломатии уже 15 років. Це для мене третє Посольство. Працював у Міністерстві закордонних справ, в Посольствах Грузії в Азербайджані та Москві радником. Вже приблизно десять років живу закордоном, таке віддалення від батьківщини дуже важко для людини, як сильно любить свою країну. Звісно перебувати закордоном ще важче, коли від дитини та онука відділяють сотні кілометрів. Не маю можливість часто відвідувати могили батьків. З плином часу, все більше сумую за Грузією. Але, з іншого боку, тут стільки справ, що нудьгувати ніколи. Ще, дякуючи Богу, малюю, пишу... у цьому напрямку працюю більше вночі. Багато цікавих та корисних справ і є компенсацією суму та ностальгії.

Важко, але в той же час можна пишатися, коли розумієш, що твоє існування, щоденна діяльність приносить користь твоєї країні, хоча б її одному громадянину, не зважаючи на національність та соціальний статус.

Ніно Мchedlishvili: За ініціативою Президента Саакашвілі кожен випускник школи закордоном має можливість повернутися до Грузії на навчання у будь-якому вищому навчальному закладі. Якою інформацією володієте про цю новину?

- Для тієї важливої мети, щоб повернути співвітчизників, що проживають закордоном, дійсно існує система яку ви згадали. Обираєте вищий навчальний заклад, подаєте документи та зараховуєтесь без іспитів. Це великий плюс для країни, держава створює всі необхідні умови для того, щоб повернути всіх грузин у батьківщину. Величезний крок був зроблений у системі освіти. Я не можу сказати, що це ідеальна та унікальна система, але, за допомогою єдиних державних іспитів та інших важливих реформ, отримати якісну освіту стало можливим для широкого кола молоді. Якщо людина старанна та знає чого хоче, вона має можливість рухатись вперед. Що найголовніше, наша система освіти та стандарти, крок за кроком наближаються до європейських.

Прошу вас пам'ятати, що кожен з нас повинен повернутись до Грузії. Патріоти не диктують свої умови батьківщині, вони бачать її такою, якою вона є насправді. Тим більше, в нашій країні відбулось

წყალობით. თუ ადამიანი ბეჯითია, მონდომებულია და იცის რა უნდა, აქვს საშუალება წავიდეს წინ. რაც მთავარია, ჩვენი სასწავლო სისტემა და სტანდარტები ნაბიჯ-ნაბიჯ უახლოვდება ევროპულ სტანდარტებს.

გთხოვთ, მუდამ გახსოვდეთ, რომ ყველა ჩვენგანი უნდა დაბრუნდეს საქართველოში. პატიოტები სამშობლოს პირობებს კი არ უყვანებენ, არამედ აღიქვამენ მას ისეთად, როგორიც არის. მითუმეტეს რომ ჩვენს ქვეყანაში ბოლო წლებში უამრავი საინტერესო რამ გაკეთდა.

ქეთი შამუგია: ბატონო გელა, როგორც აღნიშნეთ, გარდა იმისა, რომ ხართ დიპლომატი, ასევე შესანიშნავად ხატავთ. მეც ვხატავ და მომავალში მინდა გავხდე დიპლომატი. აქედან გამომდინარე, მაინტერესებს როგორ ახერხებთ ამ ორი საქმის შეთავსებას?

- როდესაც დიპლომატიაში მოვედი, მეგონა, რომ მხოლოდ 5 წელი დავრჩებოდი, მაგრამ უფლის ნებით დღემდე აქ ვარ. თავს მხატვარს არ ვეძახი, უბრალოდ ვხატავ. უკრაინაში გავაკეთე 25-მდე ნამუშევარი, ძირითადად, ზეთის საღებავებით. ყველას გეპატიჟებით ჩემს პერსონალურ გამოფენაზე, რომელიც ივნისის დასაწყისში იქნება. ყოველთვის ცდილობ, რომ ნამუშევარი იყოს აზრიანი. როცა ხატვას ვიწყებ, არასდროს ვიცი რას ვხატავ, ანუ ესკიზს არ ვაკეთებ. მხატვარი არის ის ადამიანი, რომელიც სრულად უძღვნის თავს მხატვრობას, მე სხვა საქმიანობითაც ვარ დაკავებული. თუ დიპლომატობას აპირებთ, ხატვა, მუსიკა და წერა უაღრესად შეგიწყობთ ხელს.

ირაკალი დიდმანიძე: ბატონო გელა, რამდენად შესაძლებელია, რომ დიასპორის სამინისტრომ შეიმუშაოს ექსკურსიის პროექტი უკრაინიდან ჩასული ბავშვებისთვის?

- რა თქმა უნდა შესაძლებელია. ვფიქრობ, თუ ჩვენ ყველა ერთად დავსხდებით და მივცემთ თქვენს იდეას საინტერესო თემატურ დატვირთვასა და ფორმას, მისი განხორციელება სავსებით რეალური გახდება.

ნიკო ხარჩილავა: რამდენად რეალურია საქართველოში დასაქმება თუ არ ფლობ ქართულ ენას?

- დარწმუნებული ვარ: როცა თქვენ საქართველოში ჩახვალთ, იცხოვრებთ სამი-ოთხი თვე, ქართულ ენასთან დაკავშირებით პრობლემა არ გექნებათ. თუ თქვენ არ იცით ქართული, რა თქმა უნდა, ვერ შეძლებთ სახელმწიფო სტრუქტურებში მუშაობას, მაგრამ თუ თქვენ გაქვთ სხვა მონაცემები, ხართ პროფესიონალი არქიტექტორი, ხელოვანი, პროგრამისტი, თუნდაც კარგი ინჟინერი, ყოველთვის შეგიძლიათ მოეწყოთ შესაბამის სამსახურში, მაღალი ანაზღაურებით. გირჩევთ, პროფესიულ დახვეწასთან ერთად, მუდამ დაეუფლოთ უცხო ენას. რა თქმა უნდა, უპირველესად, მშობლიურ ენას უნდა ფლობდეთ უმაღლად.

მარიამ კიკალიშვილი: ბატონო გელა, როდის და სად შეიქმნა ნატო და რა სარგებლობას მოუტანს საქართველოს ნატოში

багато цікавого за останні роки.

Кеті Шамугія: Пане Гела, як ви вже зазначили, крім того, що ви дипломат, ви також гарно малюєте. Я теж малюю та в майбутньому хочу стати дипломатом. Отже, як ви поєднуєте ці дві справи?

- Коли я прийшов у дипломатію, думав, що залишусь на п'ять років, але дякувати Богу – залишився донині. Не кличу себе художником – просто малюю. В Україні зробив до 25 малюнків, більшість – масляними фарбами. Усіх запрошую на виставку моїх робіт, яка пройде на початку червня. Завжди намагаюсь створити роботу із певним змістом. Коли починаю малювати, ніколи не знаю що вийде, ніколи не роблю ескізів. Художник – це людина яка повністю присвячує себе малюванню, я зайнятий іншою діяльністю. Якщо збираєтесь стати дипломатом, малювання, музика та писемність вам дуже допоможе.

Іраклі Дідманідзе: Пане Гела, наскільки є можливим, щоб Міністерство Діаспори розробило екскурсійний проект для дітей з України?

- Звісно це можливо. Думаю, якщо ми разом надамо вашій ідеї цікавого тематичного навантаження та форму, її здійснення стане реальним.

Ніко Харчілава: Наскільки реально працювати в Грузії без знання грузинської мови?

- Я впевнений, коли ви повернетесь до Грузії та проживете 3-4 місяці, у вас не буде проблеми з мовою. Якщо ви не володієте грузинською, звісно – у державних структурах працювати не зможете, але якщо у вас є інші дані, ви – професійний архітектор,

გაწევრიანება?

- ნატოს შექმნის ისტორია იწყება 1949 წლის 4 აპრილიდან. მისი შტაბ-ბინა ბელგიის ქალაქ ბრიუსელშია. აღნიშნულიდან 6 წლის შემდეგ, მის საპირწონედ ე.წ. ვარშავის ხელშეკრულების ორგანიზაცია დაარსდა, ეს იყო საბჭოთა კავშირისა და ევროპის სოციალისტური ქვეყნების ბანაკი. ნატო, ჩრდილო-ატლანტიკურ ქვეყანათა ხელშეკრულების თანახმად, შეიქმნა როგორც სამხედრო ბლოკი, რომელიც გარკვეულიწოდ გაეროსთან დინამიკაში ცდილობდა დაერეგულირებინა სხვადასხვა კონფლიქტები. ნატოს აქვს თავისი წესები, მათ შორის ერთ-ერთი გულისხმობს იმას, რომ ალიანსი ავტომატურად და კოლექტიურად იცავს მასში შემავალ ქვეყანას, თავდასხმის შემთხვევაში. ეს ძალიან მნიშვნელოვანი ფაქტორია, რადგანაც ცალკეული წევრი ქვეყნის წინააღმდეგ არსებული მუქარა აღიქმება, როგორც ზოგადად ამ სამხედრო ბლოკის წინააღმდეგ მიმართული საფრთხე. თუ საქართველო შევიდა ნატოს შემადგენლობაში, სამხედრო ალიანსი გახდება ჩვენი ქვეყნის სუვერენიტეტის დაცვის გარანტი. გამოკითხვათა შედეგად, საქართველოს მოსახლეობის 82%, არის მომზრე, რომ ქვეყანა გახდეს ნატოს წევრი.

1992-93 წლებში საქართველო დსთ-ს წევრი იყო და არა ნატოსი. რა მოგვცა დსთ-ს წევრობამ? მხოლოდ, დროებით დაკარგული ტერიტორიები და 2008 წლის რუსეთ-საქართველოს ომი.

ნატო საკმაოდ რთული და მაღალი სტანდარტების მქონე ორგანიზაციაა, გაწევრიანებისათვის ასევე რთული მოთხოვნებით, რომლის ძირითად დამფინანსებლად გვევლინება აშშ. საქართველოს (გაუწევრიანებელი ქვეყნის) წვლილი ამ ორგანიზაციაში უაღრესად დიდია. შედეგობაში მაქვს ქართული სამხედრო კონტიგენტის რაოდენობა და გმირული მოქმედებანი ავღანეთსა და ერაყში.

მითეც, პროგრამისტ, ნაწილად გარნი ინჟინერი, ზაჲდი ზმოჲეთე პრაჲოვატი უ ჲიპოჲდნიი სფერე ჲ გიჲნოჲ ჲარპლატნეო. ჲ რაჲჲუ ვამ, რაჲმ ჲ პროფესიიჲნიმ ნაჲიჲკაჲმი, ჲაჲჲდი ჲიჲვაჲი იჲოჲემნი მოჲი. ჲჲიჲსო, ვ პერჲუ ჲერგუ, ჲრება დოსკონალო ჲნაჲი რიჲნუ მოჲუ.

მარიამ კიკალიშვილი: Пане Гела, коли і де було створене НАТО та яку користь принесе Грузії членство у цій організації?

- Історія НАТО починається з 4 квітня 1949 року. Її штаб-квартира знаходиться у бельгійському місті Брюссель. Через 6 років, на противагу їй була створена так звана «Організація Варшавського договору», це був табір Радянського Союзу та соціалістичних держав Європи. НАТО, згідно з договором північноатлантичних країн, була створена як військовий блок, який намагався, у співробітництві з ООН врегульовувати різні конфлікти. НАТО має свої правила, в тому числі правило, яке, у разі нападу, передбачає автоматичний та колективний захист кожної держави, що входить до складу альянсу. Це дуже важливий фактор, тому що, існуюча загроза проти конкретної держави сприймається як загроза військовому блоку. Якщо Грузія увійде до складу НАТО, військовий альянс виступатиме гарантом суверенітету нашої держави. Згідно з проведеним опитуванням, 82 населення

ДЕКІЛЬКА КАДРІВ З ЖИТТЯ ГЕЛИ ДУМБАДЗЕ

(нічого особливого)

Япізніше дізнався, що народився 13 червня 1965 року, в місті Тбілісі, у сім'ї історика – Мамія Думбадзе та вчительки грузинської мови та літератури – Генрієти Романової.

Я був звичайною дитиною. Любив рухливі ігри з однолітками та малювання. Бабуся Домна давала багато кольорових олівців та паперів, я сидів та малював.

Однією з найбільш яскравих емоцій мого дитинства було побачити з вікна потягу лазурне сухумське море.

У 1970 році мене віддали у 55-у середню школу з посиленням навчанням англійської мови, де 145 педагогів навчали 2200 учнів. З початку навчався гарно, потім – так собі...

Школу закінчив у 1982 році. Хотів вступити до Державного Політехнічного Інституту на архітекторський, але не любив фізику та математику. Отже вступив до Державного Університету на філологічний.

Після закінчення першого курсу запропонували поїхати навчатися до Братислави на 4 роки, але я не знав словацької мови й здивувавши усіх, перший з факультету пішов до армії на два роки (Радянський Союз воював у Афганістані, тому брали студентів після першого курсу). Батько міг залишити мене без проблем, але я шукав самостійності і ніхто не зміг змінити мою думку.

Не дивлячись на те, що армійську службу проходив в Грузії, спочатку в Горі (школа сержантів), потім у полку танкістів в Хелвачаурському районі, 2 роки армії проходили у досить тяжких умовах. Перші три місяці взагалі не бачив м'ясо. В «Учебке» навіть вода була у ціні. Багато зломались і батьки перевели їх до військових частин із більш сприятливими умовами. Зараз дивлюся на всіляко забезпечену грузинську армію і здивуюсь, якщо хтось не захоче пройти службу в цих умовах.

Не дивлячи на багато складнощів, ніколи не згадував армію у негативному сенсі. Там зрозумів ціну дружби, часу, води та хлібу. Жалкую про одне, бабуся, яка мене виховала, Параскева (Гамія) Мамулія сказала – не йди до армії, бо не побачиш мене живою. Як завжди, вона дотрималась свого слова...

У 1985 році закінчив військову службу й був на другому курсі університету. В мене були незрівняні педагоги:

როგორც შემდეგ გავიგე, – даვიბადე 1965 წლის 13 ივნისს, ქ. თბილისში, ისტორიკოს მამია დუმბაძისა და ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის გენრიეტა რომანოვას ოჯახში.

ერთი ჩვეულებრივი ბავშვი ვიყავი. მიყვარდა თანატოლებთან მოძრაიე თამაშები და ხატვა. ბებიანემის და დომნა ბებია მომიტანდა ხოლმე, უამრავ ფერად ფანქარს და სახატავ ფურცლებს, ჰოდა, ვიჯექი და ვხატავდი.

ბავშვობის ერთ-ერთი ყველაზე ნათელი ემოცია იყო მატარებლის ფანჯრიდან სოხუმის ლავვარდოვანი ზღვის დანახვა.

1970 წელს შემიყვანეს 55-ე საშუალო სკოლაში, გაძლიერებული ინგლისურით, სადაც 2200 მოსწავლეს 145 მასწავლებელი გვასწავლიდა. თავიდან კარგად ვსწავლობდი, მერე ისე, რა...

სკოლა 1982 წელს დავამთავრე. არქიტექტურულზე მიწოდდა „გეპეიში“ ჩაბარება, მაგრამ ფიზიკა და მათემატიკა არ მიყვარდა. ასე რომ, ფილოლოგიურზე ჩავაბარე სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

პირველი კურსის დამთავრების შემდეგ ბრატისლავაში შემომთავაზეს 4 წლით წასვლა, მაგრამ სლოვაკური ენა არ მაინტერესებდა და ყველას გასაკვირად ფაკულტეტიდან პირველი წავედი ჯარში ორი წლით (საბჭოთა კავშირი ავღანეთში ომს აწარმოებდა და ამიტომაც სტუდენტები პირველი კურსის დამთავრების შემდეგ მიჰყავდათ). მამას უპრობლემოდ შეეძლო ჩემი დატოვება, მაგრამ დამოუკიდებლობას ვეძებდი და გადაწყვეტილება ვერაფერ შემაცვლივინა.

მოხუცდავად იმისა, რომ საქართველოში ჯერ გორში (სერჟანტების სკოლა), შემდეგ კი ხელვაჩაურის რაიონში ვმსახურობდი ტანკისტების პოლკში. ჯარის 2 წელი საკმაოდ რთულ პირობებში მიმდინარეობდა. პირველი 3 თვე ხორცი თვალითაც არ მინახავს. „უჩებკაში“ წყალსაც კი გვაძლდიოდნენ. ბევრი მოტყდა და მშობლებს ღიძღალი თანხის მეშვეობით უფრო ასატან სამხედრო ნაწილში გადააყვანიხა თავი.

підтримують вступ Грузії до цієї організації.

У 1992-93 роках Грузія була членом СНД а не НАТО. Що нам дало членство у СНД? Тільки тимчасово втрачені території та війну з Росією у 2008 році.

НАТО – організація з досить високими стандартами та вимогами щодо вступу до її складу, головним фінансовим джерелом якої виступає США. Вклад Грузії (яка не є членом НАТО) у діяльність цієї організації величезна. Я маю на увазі кількість грузинського військового контингенту у Афганістані та Іраку. Також

понесені втрати. Загиблі грузинські військові, своєю пролитією кров'ю зробили велику та неоцінену справу для нашої батьківщини. Грузія вважає себе частиною цивілізованих держав світу та одним з членів великої європейської родини, що вона й доводить своєю діяльністю та участю у глобальних процесах. Маю надію, що Грузія, у близькому майбутньому стане гідним членом НАТО, після чого, небо та земля нашої країни будуть захищені.

Джаба Дідманідзе: Ми, підлітки, маємо велике бажання допомогти одноліткам, наскільки можливо переслати новорічні подарунки дітям у дитячі будинки?

- Буде дуже важливо, якщо ваша діаспора зробить для них хоча б символічні подарунки. Але, я раджу не надавати цьому компанійного значення. Не треба обмежуватись тільки подарунками. Сьогодні існує багато можливостей для листування з цими дітьми. Це важливіше за одноразовий подарунок. Оберіть один, не дуже відомий дитячий будинок, тому що з усіма не вийде... прошу вас пам'ятати, що для них набагато важливіша увага їхніх однолітків. Я би на вашому місці залишився трохи з тими дітьми, дізнався як вони живуть. У майбутньому ваші знання та навички будуть повністю націлені на батьківщину, сім'ю. Якщо не зрозуміти біль та переживання ваших однолітків – тоді ваше життя не буде досконалим. Безкорисливою допомогою іншим – ми, у першу чергу, допомагаємо себе.

Наприкінці цікавої та теплої зустрічі, грузинській дипломат провів для дітей детальну екскурсію по будівлі Посольства. Було висловлено бажання проводити схожі зустрічі систематично.

აგრეთვე, გაღებული მსხვერპლი. დაღუპულმა ქართველმა მეომრებმა თავიანთი უმწიკველად დაღვრილი სისხლით ჩვენს ქვეყანას უდიდესი და შეუფასებელი სამსახური გაუწიეს. საქართველო თავს მიიჩნევს მსოფლიოს ცივილიზებულ სახელმწიფოთა განუყოფელ ნაწილად და ამ დიდი ევროპული ოჯახის ერთ-ერთ წევრად, რასაც ყოველდღიურად უანგაროდ ამტკიცებს თავისი საქმიანობით და გლობალურ პროცესებში თანამონაწილეობით. გამოვთქვამ ღრმა რწმენას, რომ საქართველო უახლოეს წლებში გახდება ნატოს ღირსეული წევრი, რის შემდეგაც, ჩვენი ქვეყნის ცა და მიწა ყოველგვარი შესაძლო აგრესიისაგან იქნება დაცული.

ჯაბა დიდმანიძე: ჩვენ, მოზარდებს, დიდი სურვილი გვაქვს დავეხმაროთ ჩვენს თანატოლებს, რამდენად შესაძლებელია საქართველოს ბავშვთა სახლების აღსაზრდელებისათვის საახალწლო საჩუქრების გაგზავნა?

- ძალიან მნიშვნელოვანი და დასაფასებელი იქნება, თუ თქვენი სათვისტომო, თუნდაც სიმბოლურ საჩუქრებს გაუკეთებს მათ. მაგრამ ჩემი რჩევა იქნება, რომ ამას არ ჰქონდეს კომპანიური ხასიათი. არ შემოიფარგლოთ მხოლოდ საჩუქრებით. დღესდღეობით არსებობს უამრავი საშუალება, რომ აწარმოთ ამ ბავშვებთან მუდმივი მიმოწერა. ეს უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ერთჯერადი საჩუქარი. აირჩიეთ ერთ-ერთი, ნაკლებად ცნობილი ბავშვთა სახლი, რადგან ყველას ვერ გასწვდებით... გთხოვთ, მუდამ გახსოვდეთ, რომ მათ თანატოლების სითბო და ყურადღება უფრო მეტად სჭირდებათ. მე თქვენს ადგილზე, ცოტა ხანს დავრჩებოდი იმ ბავშვებთან, ენახავდი როგორ ცხოვრობენ. მომავალში, თქვენი უნარი და ცოდნა სრულად იქნება მიმართული სამშობლოსკენ, ოჯახისკენ. თუ სიცრმიდანვე არ გაითავისეთ თქვენი თანატოლების ტკივილი და განცდა – მაშინ თქვენი ცხოვრება ვერ გახდება სრულყოფილი. მოყვასის უანგაროდ დახმარებით — ჩვენ უპირველესად, საკუთარ თავს ვეხმარებით.

საინტერესო და თბილი შეხვედრის დასასრულს, ქართველმა დიპლომატმა ბავშვებს გილბა გაუწია და დეტალურად დაათვალიერებინა საელჩოს შენობა. გამოითქვა სურვილი, რომ მსგავს შეხვედრებს სისტემატიური ხასიათი მიეცეს.

ახლა რომ ვუყურებ ყოვლად უზრუნველყოფილ ქართულ ჯარს, – ძალიან გამიკვირდება, ამ კომფორტულ პირობებში ვინმეს სამსახური რომ არ მოუნდეს.

მიუხედავად მრავალი სიმძიმისა, ჯარი აუგად არასდროს მომიხსენებია. იქ ვისწავლე მეგობრობის, დროის, წყლისა და პურის ფასი. ერთს ვნანობ, გამზრდელმა ბებიამ, პარასკევა (გამია) მამულიამ, მითხრა, – ჯარში ნუ წახვალ, თორემ ცოცხალი არ დაგვხვდებიო. როგორც ყოველთვის, მაშინაც შემისრულა სიტყვა...

1985 წელს ჯარგამოვლილი, უნივერსიტეტის მეორე კურსის სტუდენტი ვიყავი. საუცხოო პროფესორ-მასწავლებლები მყავდა: ბესარიონ ჯორბენაძე, ოთარ ჩხეიძე, მიშა ქვლივიძე, კორნელი დანელია, ნელი ბაბუნაშვილი, თენგიზ კიკაჩიშვილი, დურმიშხან ცინცაძე და სხვა მრავალი. 1986 წელს გორის ლიტერატურულ აღმზანს „ლიახვი“ გამოქვეყნდა ჩემი პირველი ნოველა „სურათი და ჭიქა“. შემდეგ იყო ჟურნალი „ნობათი“, ქართული გაზეთები და ა.შ.

მეოთხე კურსზე ვიყავი 1987 წელს, როდესაც დაიწყო ეროვნული მოძრაობის ახალი ტალღა. მეც აქტიურად ვმონაწილეობდი, მიტინგებზეც გამოვდიოდი სიტყვით. ერთი-ორჯერ ისე, მსუბუქად მილიციისგანაც მომხვდა... იმ პერიოდიდან მისაბაძად სულმნათი ზურაბ ჭავჭავაძის პიროვნება დამრჩა გონებაში.

იმავე წელს ჩამოვაყალიბე ერთ-ერთი პირველი არასამთავრობო ორგანიზაცია — „ძეგლთა დაცვის ახალგაზრდული გაერთიანება“. მეგობრებთან ერთად დავრბოდით დავით გარეჯში. ბევრ რუს გენერალს მოეუშაღეთ ნერვები. საოცარია, რომ მაშინდელ ქართველთა ერთიანობის შედეგად სამხედრო სასროლეთი გადატანილ იქნა ამ დალოცვილი ალაგიდან. გეშაობდით სამცხე-ჯავახეთის ძეგლების აღსადგენად, ვეხმარებოდით სხვა ძეგლებზე მომუშავე სტუდენტებს.

1987 წელს დავოჯახდი. ჩემი მეუღლე – ირინა – დღესაც ჩემი უმეტესი ნამუშევრის მუზა და სულისჩამდგმელია. 1988 წელს დაგვებადა ძვირფასი ქალიშვილი – სალომე (ჩემი დიდი მეგობარი), – რომელმაც შარშან შვილიშვილი (ჩემი პატარა მეგობარი) – ნიკოლოზი გვაჩუქა.

1989 წელს, მას შემდეგ, რაც ეროვნულ მოძრაობაში ბევრი შემთხვევითი ადამიანი გამოჩნდა, ქუდი დავიხურე და პლენარზე, ერთ-ერთ სარდაფში, საბავშვო ესთე-ტიკურ-საგანმანათლებლო სასწავლებელი გავხსენი.

ყველასაგან მოულოდნელად, ჩემს ლექტორიუმს უამრავი ბავშვი მოაწყდა, რაც ალბათ, ისეთმა განსხვავებულმა დისციპლინებმა განაპირობა, როგორიც იყო: რელიგია და განმანათლებლობა, ორატორული ხელოვნება, არქიტექტურისა და ფერწერის, თანამედროვე ლიტერატურის კურსი, პოპულარული მედიცინა და რაც მთავარია, უამრავი თემატური ექსკურსია (მხოლოდ პირველ წელს საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში სამ-სამი ავტობუსით ზუსტად 16 ექსკურსია ჩავატარეთ)! გადასახადი შეგნებულად მცირე გვეჩონდა, ასევე მოქნილი საშუაებითი სისტემა. პედაგოგებს, იმდროინდელ ხელფასთან შედარებით, ლექციაში მინიმუმ რვაჯერ მეტი ხელფასი

Бесарион Джорбенадзе, Отар Чхеидзе, Миша Квлівідзе, Корнелі Данелія, Нелі Бабунашвілі, Тенгіз Кікачейшвілі, Дурмішхан Цінцадзе та багато інших. У 1986 році в горському літературному альманаху «Ліахві» була опублікована моя перша новела «Малюнок та стакан». Після цього був журнал «Нобаті», грузинські газети і т.д.

У 1987 році був на четвертому курсі, коли почалась нова хвиля національного руху. Я приймав активну участь, виступав на мітингах. Декілька раз, навіть посварився з міліцією... з тих часів запам'ятав персону Зураба Чавчавадзе, як приклад для наслідування.

В той-же рік заснував одну з найперших недержавних організацій – «Молодіжне об'єднання захисту пам'ятників». Разом з друзями бігали по Давід Гареджі. Дратували багатьох російських генералів. Дивно, що в результаті єдності тодішніх грузин, військове стрільбище було перенесено з цього святого місця. Працювали для відновлення пам'ятників Самцхе-джавахеті, допомагали студентам, що працювали над іншими пам'ятниками.

У 1987 році одружився. Моя дружина – Ірина – до сих пір є музою більшості моїх робіт. У 1988 у нас народилась дівчина – Саломе (моя велика подруга), - яка в минулому році подарувала нам онука Ніколоза (мого маленького друга).

У 1989 році, коли в національному руху з'явилося багато випадкових людей, я вирішив відкрити дитячий естетично-освітній заклад в одному з підвалів на вулиці Плеханова.

Несподівано для всіх, мій лекторіум зібрав багато дітей, що, мабуть було зумовлено такими дисциплінами, як: релігія та освіта, історичне мистецтво, курс архітектури та живопису, сучасної літератури, популярна медицина й найголовніше – безліч тематичних екскурсій (тільки за перший рік трьома автобусами ми провели 16 екскурсій до різних куточків Грузії!). Оплата свідомо була низькою, також існувала гнучка пільгова система. Порівняно з

ედლეოდით. სკოლას შიდა მოხმარების ფულიც ჰქონდა, რაც ბავშვებს კარგი საქციელისა და სწავლისათვის ეძლეოდათ. სემესტრის ბოლოს კი სპეციალურად გახსნილ მაღაზიაში, ამ ფულს სათამაშოებით, სუვენირებითა და ხარისხიანი წიგნებით ვუნაღდებდით. (ალბათ მოვა დრო და ამ, ჩემთვის უბედნიერეს, პერიოდზე უფრო მეტს მოგიხსოვრებათ).

ოთხმოცდაათიანი წლების დასაწყისმა საქართველოს დიდი უბედურება მოუტანა. დროებით დაგვკარგეთ აფხაზეთი და სამაჩაბლო. დროებით დაგვკარგეთ!...

სკოლა, ზოგჯერ ვხუმრობ, ფიროსმანის დუქანივით 1996 წელს დაგხურე, მას შემდეგ, რაც, ბოლო თვეები საკუთარი სახსრებით ვამუშავე. მოსწავლეთა შმობლებისათვის ის მიზერული გადასახადიც შეუძლებელი გახდა.

ბევრ რამეს მივედ-მოვედე... ოჯახს რჩენა უნდოდა. საკუთარი ნახატების კოლექციის დიდი ნაწილის გაპიკებად გაყიდვა მომიწია, რასაც

іншими педагогами, наші вчителі отримували в 8 раз більше зарплатню за лекцію. Школа мала гроші й для внутрішніх потреб, які видавалась учням за гарне навчання та поведінку. А наприкінці семестру ці гроші обмінювались на іграшки, сувеніри та якісні книжки у спеціальній крамниці. (Сподіваюсь, прийде час, і я зможу розповісти більше про цей, найщасливіший період мого життя).

Початок дев'яностих років приніс велику біду для Грузії. Ми тимчасово втратили Абхазію та Самачабло. Тимчасово втратили!...

Школу закryw у 1996 році, після того, як останні місяці працював за свої кошти. Для батьків учнів, навіть та мізерна оплата стала неможливою.

Багато чого перепробував... треба було прокормити сім'ю. Багато малюнків з моєї колекції довелося продати за копійки, чого й досі не може пробачити мені донька.

У 1996 році вийшов перший збірник моїх новел «Жовтий тролейбус». Можливо, комусь буде цікаво дізнатися, що я став лауреатом трьох літературних конкурсів (Грузія, Німеччина, Літва).

У 2003 році вийшов другий збірник – «Я – бігун». Моя п'єса «Нічний гість» була поставлена у Драматичному театрі імені Іллі Чавчавадзе в Саїнгіло, також, Першим каналом грузинського радіо поставлена радіоп'єса «Шіола». У різний час мої роботи були надруковані в литовських, російських та азербайджанських періодичних виданнях.

У 1997 році вступив до Дипломатичної академії Грузії. В наступному році почав працювати в Міністерстві

ჩემი შვილი დღემდე არ მპატიობს.

1996 წელს გამოვიდა ჩემ ნოველათა პირველი კრებული „ყვითელი ტროლეიბუსი“. შესაძლოა, ვინმესთვის საინტერესო იყოს, რომ სამი ლიტერატურული კონკურსის ლაურეატი გავხდი (საქართველო–გერმანია–ლიტვა).

2003 წელს გამოვიდა მეორე კრებული „მე–მორბენალი“. ჩემი პიესა „ლამის სტუმარი“ დაიდგა საინგილოში, ილია ჭავჭავაძის სახელობის დრამატულ თეატრში, ასევე საქართველოს რადიოს პირველი არხის მიერ დადგმულია რადიოპიესა „შიოლა“. ნაწარმოებები სხვადასხვა დროს დაიბეჭდა ლიტერატურულ, რუსულ და ამერბაიჯანულ პერიოდიკაში.

1997 წელს, ჩავაბარე საქართველოს დიპლომატიურ აკადემიაში. მომდევნო წელს, მუშაობა დავიწყე საგარეო საქმეთა სამინისტროში, რომლის „ბინადარიც“ დღემდე გახლავართ.

უკრაინა ჩემთვის მესამე ქვეყანაა, მანამდე მრჩევლად რუსეთსა (2007–2009 წწ.) და აზერბაიჯანში ვმსახურობდი (2001–2005 წწ.) საქართველოს საელჩოებში. მრავალ სირთულეთა კომპენსაციად ბევრ საინტერესო ადამიანს შევხვდი.

ზეთებში ხატვა მოსკოვში დაიწყო. უკრაინა ამ მხრივ, განსაკუთრებით ნაყოფიერი აღმოჩნდა. აქ მიღებულ სითბოს 40–მდე ტილოთი ვუბასუხე, რაც 1–დან 6 ივნისამდე, ჩვენი ელჩის გრიგოლ ქათამაძის გულისხმიერებითა და მეცენატობით ქ. კიევის გალერეა „არტ–ხოლში“ (ფროლოვსკაია 1/6) იქნება გამოფენილი სახელწოდებით: „კიევი – მისტიკური ფანჯრები“. როგორც მხატვარი, წარმოვადგენ თბილისის ერთ–ერთ ყველაზე პოპულარულ გალერეას „Artgalleryline“ (ბამბის რიგი 7. www.artgalleryline.com). თუ ადრე საყვარელ საქმიანობად (პობი) ხატვასა და წერას მოვიხსენიებდი, ახლა ვფიქრობ, რომ არანაკლებ მიყვარს ავტომობილის მართვა ნებისმიერ ამინდში, ზღვის უსასრულოდ ყურება და ბრძენ ადამიანებთან ხანგრძლივი საუბარი (ზოგჯერ კი დუმლიიც).

მსურს, ჩემი გამოფენა მიეუძღვნა ჩემი ახლად აღსრულებული უახლოესი მეგობრის, სულხან კერესელაძის ნათელ ხსოვნას.

გისურვებთ დიდ ბედნიერებას! ჰარმონიას ადამიანებთან და სინერგიას უფალთან მიმართებით!

პატივისცემით,

გელა დუმბაძე (მეგობრებისათვის Gel-Du)
უკრაინაში საქართველოს საელჩოს უფროსი მრჩეველი

закордонних справ, де й перебуваю до сих пір.

Україна для мене третя країна, в минулому працював радником в посольствах Грузії у Росії (2007-2009) та Азербайджані (2001-2005). Компенсацією багатьох труднощів стало знайомство з багатьма цікавими людьми.

Малювати маслом почав в Москві. Україна, у цьому сенсі виявилась плодovитою. За тепло, отримане тут, я відповів 40-ма полотнами, які, з 1 по 6 червня, за допомоги та меценатства нашого Посла, Грігола Катамадзе, будуть виставлені у київській галереї «Арт-Холл» (вул. фроловська 1/6) під назвою: «Київ – містичні вікна». Як художник, представляю одну з найпопулярніших галерей Тбілісі – „Artgalleryline“ (www.artgalleryline.com). Якщо малювання та писемність раніше вважав своїм хобі, зараз думаю, що не менш люблю керувати автомобілем за будь-якої погоди, вічно дивитися на море та довго спілкуватися з мудрими людьми (іноді і мовчати).

Хочу присвятити свою виставку світлої пам'яті мого нещодавно померлого друга, Сулхана Кереселідзе.

Бажаю вам великого щастя! Гармонії з людьми та синергії по відношенню до Бога!

З повагою,

Гела Думбадзе (Для друзів Gel-Du)
Старший радник Посольства Грузії в Україні

თოჯინების გამოფენა ВИСТАВКА ЛЯЛЬОК

საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრში თოჯინების ქართველი და უკრაინელი ოსტატების ერთობლივი გამოფენა გაიხსნა.გამოფენა საქართველოსა და უკრაინის სახელმწიფოებს შორის დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარების ოცი წლის იუბილეს ეძღვნება და მხოლოდ ნამუშევრების დამთვალეირებლისთვის წარდგენას არ ითვალისწინებს – მსურველთათვის უკრაინელი ოსტატები მასტერკლასის სერიის ჩატარებასაც გეგმავენ. ვინაიდან გამოფენა ფოლკლორის ცენტრში მომდინარეობს, თავად გამოფენაც ხალხურ მოტივებს იმეორებს, თუმცა არის რამდენიმე გამონაკლისიც, როდესაც თოჯინების ოსტატი სრულიად განსხვავებულ სტილსა და აზროვნებას გვთავაზობს. უკრაინიდან ჩამოსულმა ათმა ოსტატმა 30-ზე მეტი მეთოჯინისნამუშევარი ჩამოიტანა,ისინი მასალადიყენებენტილოს, ხეს, თიხას, სხვადასხვა ქსოვილს და რაც მთავარია, უკრაინული თოჯინების სამოსი არაჩვეულებრივი ნაქარგობით გამოირჩევა. ქართველი მეთოჯინეებისაგან განსხვავებით, უკრაინელები გაცილებით ნათელ და მხიარულ ფერებს ანიჭებენ უპირატესობას,

რაც ისევ და ისევ მათი ეროვნული სამოსის გავლენაზე მიუთითებს. გამოფენაზე თოჯინების გარდა, წარმოდგენილია ქართული და უკრაინული ნაქარგები, ეროვნული სამოსი, აპლიკაციები და სხვა. უკრაინელი თოჯინების გამოფენა 7 მაისს დაიხურება, ქართულისა კი 3 ივნისამდე გაგრძელდება.

ნათია გოგიტიძე

У державному центрі фольклору Грузії відкрилась спільна лялькова виставка грузинських та українських майстрів. Виставка присвячення 20-річчю укладення дипломатичних відносин між двома державами та передбачає не тільки ознайомлення відвідувачів з мистецтвом створення ляльок – для бажаючих, українські майстри планують проводити майстер-класи. Більшість експонатів виставки втілює народні традиції лялькарства та мотиви, хоча є і винятки, коли автор ляльок пропонує зовсім інший стиль та бачення.

Десять майстрів з України привезли більш ніж 30 робіт, вони використовують полотно, дерево, глину, різні матерії і що найголовніше, українські ляльки виділяються незвичними візерунками. На відміну від грузинських майстрів, українці надають перевагу більш світлим та яскравим кольорам, що все ж таки підкреслює стиль їхнього народного одягу. На виставці, окрім ляльок, представлені грузинські та українські візерунки, народний одяг, аплікації та інше. Виставка українських ляльок триватиме до 7 травня, а грузинських – буде діяти до 3 червня.

Натія Гогітідзе

3 2 по 6 червня 2012 року, у галереї «Арт-холл» пройде виставка робіт
Страшого радника Посольства Грузії в Україні,
Гели Думбадзе

«КИЇВ. МІСТИЧНІ ВІКНА»
живопис, графіка

Урочисте відкриття виставки 1 червня 2012 року о 18-30
За участі Надзвичайного та повноважного Посла Грузії в Україні Григола Катамадзе

Київ. вул. Фролівська 1/6

ТАНЕЦЬ, ЯКИЙ ОБ'ЄДНУЄ

დმ წერილში მინდა მოგიყვებოდა იმ ადამიანებზე, რომელთათვისაც ქართული ქორეოგრაფია — ეს არის ცხოვრების წესი, საკმაოდ დამღლელი ყოველდღიურობა და ამავდროულად ბედნიერება.

უფრო კონკრეტული რომ ვიყო, ეს წერილი ანსამბლ „იბერიელს“ ეძღვნება.

მინდა ჟურნალის მკითხველებს ერთი სასიამოვნო ამბავი გაეზიარო: 2011 წლის დეკემბერში პრეზიდენტმა ვიქტორ იანუკოვიჩმა უკრაინის ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწის წოდება მიანიჭა ქართველ ქორეოგრაფს მავა ლომსაძეს.

ამ წერილში იმაზეც იპოვით პასუხს, თუ რა დამსახურებისა და ღვაწლისთვის გადაეცა ქართველ ემიგრანტ ქალბატონს უკრაინის ერთ-ერთი უმაღლესი ჯილდო...

კიევი, შუალიკსკაიას ქუჩა, რიტმი და ჯერ კიდევ გაურკვეველი ენერგია შორიდან იწყობს ყურადღებას. კიდევ რამდენიმე ნაბიჯი, რაც უფრო მეტად გუხლოვდება შენობას, მით უფრო მეტად ვგრძნობ რაღაც მშობლიურის, მონატრებულის სიბოძს... უკვე ლამის მივრბივარ, გული გამაღებთ მიცემს, პირში ბავშვობის მოტკბო გემო ტრიალებს, გონებაში კი მოგონებების კორიანტელი.

შენობაში ვარ, უკვე გარკვევით ვარჩევ რიტმს, მელოდიას, ენერგიას, თვლასაც და საკუთარ ალტაცებს. პატარა ბიჭივით ავრბივარ კიბეებზე და დარბაზში შევვარდები, — ვფიქრობ, უხერხულია, რას იფიქრებენ ანსამბლის წევრები... არა, ისინიც ხომ ჩემსავით საკუთარ ქვეყანას მონატრებულები არიან, — ისევ გაუელვებს თავში ჩემს ალტერ ეგოს...

უცხოთა ლიწი ი ჩოუ როპოვისტი ვამ რო ლოდეი, დია ჯიკი გრუინსკა ჩოროგრაფია - პრავილო ჯიტია, ჯოდენა კროპტკა პრაცია, ალე ვოდნოჩას - ი ველიკე ჯასტია. მოვა რო ანსამბლ «იბერიელი».

ჲოჩუ პოდილთისა ჯ ჩიტაჩამი პრემნოა ნოვინოა. ვ გრუდნი 2011 როკუ პრეზიდენტი უკრაინი ვიქტორ იანუკოვიჩ პრისვოივ ჯვანნია ჯასლუჟენოა დიაჩა მისტეცტვ უკრაინი გრუინსკოაუ ჩოროგრაფუ მაკი ლომსაძე.

უ ცოაუ ლიწი ვი ჯნაიდეთე ვიდპოვიდ, ჯა ჯაკი ჯასლუჟი თა დოსაგნენნია გრუინსკოაუ ემიგრანტუ ბოლო პრისვოენო ოდინ ჯ ნაიპოჩესნიშიჟი უკრაინსკიჟი თიტულივ.

კიივ, ვულიცია შულიავსკა. რიტმ თა ენერგია პრивერტაოთ ჯვაგუ ჯდალეკა. ჴე კილკა კროკივ. ჩიმ ბლიჟჩე დო ბუდივლი, თიმ ბილშე ვიდჩუვაო ჯოშ რიდნე, თეპლე, ჯა ჩიმ სუაო... ვჟე მაიჟე ბიჟუ, სერცე ჴვიდკო ბ'ეთსა, ვიდჩუვაო სოლოდკიჟი სმაკ დიტინსტვა, ა ვ გოლოვი პლუტანინა ჯი სპოგადივ.

ი ვჟე ვ პრემიშენნი, ჩიტკო ვიდჩუვაო რიტმ, მელიდიო, ენერგია თა ვლასნე ჯაოჟენნია. ჯაკ მალენკიჟი ჲლოპჩიკ, ბიჟუ პო სოდაჟი ი ჯაოჟდუ დო ჯალი.

ნა მიტ ჴაჟენუვსა: ჯაკ ნეზრუჩნო, ჴო პოდუაოთ რო მენე ოაჴსნიკი ანსამბლი? ნი, ვონი, ჯაკ ი ი, სუაოთ ჯა სვოეო ბატიკიშჩინოა, - თაკ ო მოი გოლოვი პრომაინულო ალტერ ეგო...

ობერეჟნო ვიდჩინაო დვერი, ჯაოჟდუ ი სოაო. სოაო 10 ჲვინი, 15, 20, 45... ანი კერივნიკ, ანი ოაჴსნიკი კოლექტივ «იბერიელი» მენე ნე პომიტილი.

ვტიმ, ი ნე ჯვიდუვასა, ვონი ჴ ჴვორი ნა «ნედუგა», ჯაკ ჯვეტსა გრუინსკიჟი თანეც! ოდინ რუჟ ჴმინოე ინშიჟ, ოდნა ვისიმკა პიდჴოდით დო დრუგოი, ევფონია ჴვუკივ, პალკიჟ რიტმ, ვიკრიკი მაკი ი გორდი პოღაიდი მაისტრა თა პიდოპიჩნი. დივლიაჩის ნა ნიჴ, ჴოჩეთსა კრიჩატი, პლაკატი, სპივატი...

დავნო ი ნე ბაჩივ გრუინსკიჟი თანეც თაკ ბლიჟკო, ჴო მოჴნა თორკნუთისა. ვ ცეი ჩას ი ბუვ პიდიბნიჟ ნა მალენკოა ჴაოჴანოა ჲლოპჩიკა, ო ჯაკოა ჴ გრუდეი ვისტრიბუე სერცე, ჯაკიჟ გოთოვი პიდილთისა ჴ ოსიმ სოაო, ჴო ვერსჟე ვ ჴიტი, ნაჩე ოვი სნი, პობაჩივ ნაიგარნიშუ დივჩინუ ჴ სუსიდნოა სელა.

ანსამბლ «იბერიელი», ჯაკიჟ მენე თაკ ვრავივ თა როჴვილივ, - გოლოვნა გორდისტ გრუინსკოაო პროსვითნიცკო-კულტურნოა ცენტრუ ვ უკრაინი ჴ იდენტიჩნოა ნაჴვოა. ჲოჩა კოლექტივ სფორმუვალი ო 2003 როკი, თუთ ვიჴოვოთ ვჟე ტრეტე პოკოლინნია თანცივნიკივ.

ანსამბლ ჴბირაე დესატიჟი პროფესიონალივ, ჲობიტელივ თა პროსტო ჴაიკაჴლენიჴი პოცინოვუაჩივ თანციო ი დვიჩი ნა თიჴდენ ნა კილკა გოდინ ო სჴიდნიჟ ევროპი სპალაჴუე სპრავჴნე გრუინსკე ვოგნიშე.

პისლა რეპეტიციი, კოლი კერივნიკ ანსამბლი მაკა ლომსაძე თა თანცივნიკი ჴ ვთომლენიმი ობლიჩჩაიმი პრეველი მუჴიკანტივ, პრიიშლა იჟ მოა ჴერგა.

მაკა ჴნალა, ჴო ი მავ პრიიტი ნა ინტერვი ᴁ ნეოა, ვიბაჩილასა, ჴო მენი დოველსო თაკ დოვგო ჩეკატი. ი ჴაჴენივ იი, ჴო მენი ბოლო ციკაო სპოსტერიგატი ჴა ტრენუვანნამ, ი მი პოაილი სპილკუვათისა...

კარი მაინც მორიდებით შევალე, შევედი და დავდექი... ვიდექი 10, 15, 20, 45 წუთი... „იბერიელის“ არც ხელმძღვანელს და არც წევრებს ჩემი იქ ყოფნა არ შეუშინებიათ, არც გამკვირვებია, ისინი ხომ იმ „სენით“ იყვნენ დაავადებულნი, ქართული ცეკვა რომ ჰქვია?! ერთი ტრიალი მეორეს ცვლიდა, ერთ რეჟის მეორე უბამდა მხარს, ბგერების ეფონია, ცეცხლმოკიდებული რიტმი, მაკას ძახილი და ამაყი მზერანი ოსტატისა და შეგირდებისა... მათ შემხედვარეს მინდოდა მეყვირა, მეტირა, მემღერა... წლებია, ქართული ცეკვისათვის თვალი არ შემივლებია ასე ახლოდან, ასე უშუალოდ, ასე ხელშესახებად და იმ დროს ვგავდი პატარა შეყვარებულ ბიჭს, სატრფოს ნახვის გამო გული ამოვარდნას რომ აქვს და ლამისაა, მთელ ქვეყანას გააგებინოს, რომ პირველად ცხოვრებაში სიზმარში მეზობელი სოფლის ულაშაშესი გოგონა ნახა...

ანსამბლი, რომელმაც ასე ერთბაშად ამაღლეა, „იბერიელია“ — უკრაინაში ამავე სახელწოდებით მოქმედი ქართული კულტურულ-საგანმანათლებლო ცენტრის შეილობილი და უმთავრესი სიამაყე. 2003 წელს ჩამოყალიბების მიუხედავად, უკვე მესამე თაობას ზრდის, ათეულობით პროფესიონალს, მოყვარულს, უბრალოდ დაინტერესებულს კრებს და კვირაში ორჯერ რამდენიმე საათით აღმოსავლეთ ევროპაში ნამდვილ ქართულ კერას აჩაღებს.

რეპეტიციის ბოლოს, მაშინ, როცა ანსამბლის ხელმძღვანელმა მავა ლომსაძემ და მოცეკვავეებმა დაღლილი სახეებით გააცილეს მუსიკოსები, ჩემი ჯერაც დადგა. მაკამ იცოდა, რომ დღეს მათთან უნდა აესულიყავი „იბერიელზე“ ქართველი მკითხველისთვის ინტერვიუს ჩასაწერად. მომიბოდიშა, რომ ამდენი ხანი მომიწია ლოდინი. არაუმეც, კიდევ დიდხანს ვიდგებოდი—მეთქი და საუბარიც დაიწყო:

«Цього року наш репертуар поповнився лаським та рачинським танцями. Старі номери постійно вдосконалюємо та оновлюємо, адже наша народна хореографія - це невичерпне джерело для натхнення, і учасники ансамблю завжди мене підтримують у різних починаннях. Співвітчизники, які перебувають за тисячі кілометрів від батьківщини, зовсім інакше радіють красі та грації грузинського танцю, і ми не хочемо їх розчаровувати», — каже Мака.

За роки існування ансамбль «Іберієлі» досяг великих успіхів, які годі перелічити. Втім, кілька конкурсів та фестивалів таки слід назвати.

Це Фестиваль національної творчості «Мир Кавказу» (2005 р.), Фестиваль культури національних меншин (2005 р.), Фестиваль танців народів світу (2006 р.), Міжнародний етнофестиваль (Київ, 2007 р.), Перший народний культурний фестиваль «Суцвіття» (2008 р.), Міжнародний фестиваль національних культур «Фольклорама» (гран-прі, 2008 р.), Міжнародний фестиваль народного танцю «Містерія танцю» (1 місце, 2009 р.), Міжнародний фестиваль танцю і співу (2010 р.), Другий фестиваль світового танцю (гран-прі, 2011 р.).

«Перш ніж розповісти про ансамбль «Іберієлі», — каже Мака, — кілька слів хочу сказати про те, як я опинилася в

— წელს რეპერტუარში „ლაზური“ და „რაჭული“ შევიტანეთ. ძველ ნომრებს კი მუდმივად ვხვეწთ და ვახსლებთ, ჩვენი ეროვნული ქორეოგრაფია ხომ ამოუწურავი წყაროა შთაგონებისათვის და ანსამბლის წევრებიც მხარს მიბამენ ამა თუ იმ წამოწყების დროს. ათასობით კილომეტრის მოშორებით ქართული ცეკვის ხიბლსა და ლაბათს აქური ქართველები სხვანიარად შეხარიან და ნამდვილად არ გვინდა, რომ იმედები გავუცრუოთ, – ამბობს მაკა.

არადა, ძვირფასო მკითხველო, იმედების გაცრუება კი არა, „იბერიელმა“ იმდენ წარმატებას მიაღწია ამ წლების

განმავლობაში, რომ ჩამოთვლაც კი შორს წაგვიყვანს. რამდენიმე კონკურსსა თუ ფესტივალს მაინც დაგისახელებთ: მათ შორის, ეროვნული შემოქმედების ფესტივალი „მშვიდობა კავკასიას“ (2005 წ.), ეროვნულ უმცირესობათა კულტურის ფესტივალი (2005 წ.), მსოფლიოს ხალხთა ცეკვის ფესტივალი (2006 წ.) საერთაშორისო ეთნოფესტივალი (კიევი, 2007 წ.), პირველი ეროვნული კულტურის ფესტივალი „სუცვიტია“ (2008 წ.), საერთაშორისო ეროვნული კულტურის ფესტივალი „ფოლკლორამა“ (გრან-პრი, 2008 წ.), ხალხური ცეკვის საერთაშორისო ფესტივალი „მისტერია ტანცა“ (1–ლი ადგილი, 2009 წ.), ცეკვისა და სიმღერის საერთაშორისო ფესტივალი (2010 წ.) მსოფლიო ცეკვის II ფესტივალი (გრან-პრი, 2011 წლის თებერვალი) და სხვა.

— სანამ მოვიყვებოდეთ ანსამბლ „იბერიელზე“,— აგრძელებს მაკა,—ორიდე სიტყვით მინდა გითხრათ იმაზე, თუ როგორ აღმოვჩნდი უკრაინაში. ეს ქართველ მკითხველთან ურთიერთობის პირველი შესაძლებლობა ჩემთვის და ამიტომაც ვისარგებლე. უკრაინაში ოჯახური პირობების გამო მოვხვდი, მეუღლე ფეხბურთელი გახლავთ და მისი საქმიანობის გამო საცხოვრებელი ადგილის შეცვლა გვიხდებოდა. ალბათ ყველა ქართველს უცხო ქვეყანაში აწუხებს ის ტკივილი, რასაც განიცდის შვილების აღზრდის პერიოდში. არც მე ვარ გამონაკლისი, მაწუხებდა მათი მომავალი, მშობლიური ენის, რელიგიის, ტრადიციებისა და კულტურის გათავისება და შენარჩუნება. სწორედ ამ წუხილმა და გულის ტკივილმა მომიყვანა ქართულ კულტურულ–საგანმანათლებლო ცენტრ „იბერიელში“. მინდა გითხრათ, რომ იმის მერე, რაც ანსამბლის ხელმძღვანელობას შევუდექი. თავი საქართველოში ვიგრძენი. ქართველებთან ურთიერთობა, ქართული საქმე, ქართული ატმოსფერო დღითიდღე მიმსუბუქებდა მშობლიური ქვეყნის მონატრებას. ქიმია–ბიოლოგიის სპეციალისტი ვარ. დავამთავრე ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტი. დამთავრებული მაქვს ასევე ქართული ხალხური ცეკვის სტუდია. ბავშვობიდანვე უსაზღვროდ ვიყავი შეცვარებული ქართულ ცეკვებზე. მეამაყება ჩემი საქმიანობა, რადგან უცხო ქვეყანაში ქართველსა თუ სხვა ეროვნების მოსწავლეს ვაცნობ იმ ფენომენს, რომელსაც ქართული ცეკვა ჰქვია. ვდილობ ვასწავლო ცეკვის ხელოვნების საფუძვლები, თვისება–თავისებურებანი, ხასიათი, ტემპის, რიტმისა და მოძრაობათა მუსიკასთან შეთანხმების უნარი, – ასე მგონია, მაკას დაუსრულებლად შეუძლია ისაუბროს ქართულ ფოლკლორსა და „იბერიელზე“.

გასაკვირი არც არის – ანსამბლის სარეპეტიციო დარბაზში ყოფნისას აცნობიერებ, რომ ეს ადამიანები ქართულ ფოლკლორში

Україні. Це моя перша нагода поспілкуватись з читачами, тому скористаюся нею.

В Україну я приїхала через сімейні обставини. Мій чоловік футболіст, і через його роботу ми були змушені часто змінювати місце проживання. Напевно, кожен грузин відчуває біль за долю дітей, і я не виняток. Мене турбувало їхнє майбутнє, вивчення та збереження ними рідної мови, традицій і культури. Саме через це я опинилася у грузинському просвітницько-культурному центрі в Україні.

Після того, як я очолила ансамбль, відчула себе наче на рідній батьківщині. Стосунки із співвітчизниками, грузинська справа, грузинська атмосфера щодня полегшували тугу за рідною землею.

Я фахівець з хімії та біології, закінчила університет імені Іване Джавахішвілі та студію грузинського народного танцю.

З дитинства була безмежно закохана у грузинський танець, нині пишаюся своєю діяльністю, оскільки у чужій країні маю нагоду познайомити і грузинів, і представників інших національностей з феноменом, який називається грузинським танцем.

Підопічним викладаю основи мистецтва танцю, особливості, характер, темп, ритм, вміння поєднувати рухи і музику», - здається, Мака може нескінченно говорити про грузинський фольклор та «Іберієрі».

У цьому нема нічого дивного, адже, перебуваючи у репетиційній залі, усвідомлюєш: люди вкладають у грузинський танець душу і серце.

Репертуар ансамблю охоплює хореографію різних регіонів Грузії: «Парца», «Давлурі», «Кртулі», «Ачарулі», «Самая», «Калта хорумі», «Нарнарі», «Рачулі», «Хевсурулі», «Дзвелі Тбілісі», «Сімді». В репертуарі колективу також можна побачити оновлені грузинські танці «Зустріч у горах», «Самані», «Кавказький», які доопрацювали хореографи ансамблю і додали нові елементи.

Мака з особливою чуйністю згадує людей, які долучилися до розвитку ансамблю: це Коба Артемов, Іраклій Абашідзе, Малхаз Еліава.

Керівник ансамблю перед початком кожного концерту

სულსა და გულს დებენ. ანსამბლის რეპერტუარი მთლიანად მოიცავს საქართველოს რეგიონების ქორეოგრაფიულ ნიმუშებს: „ფარცა“, „დავლური“, „ქართული“, „აჭარული“, „სამაია“, „ქალთა ხორუმი“, „ნარნარი“, „რაჭული“, „ხევსურული“, „ძველი თბილისი“, „სიმდი“. ანსამბლის რეპერტუარში ასევე იხილავთ განახლებულ ქართულ ცეკვებსაც „შეხვედრა მთაში“, „სამანი“, „კავკასიური“, რომელიც ანსამბლის ქორეოგრაფებმა დაამუშავეს და ახალი ელემენტებიც დაამატეს.

მაკა განსაკუთრებული მოწიწებით იხსენებს იმ ადამიანებს, რომლებმაც ანსამბლის შემოქმედებით განვითარებაში საკუთარი წვლილი შეიტანეს: კობა არტიომოვს, ირაკლი აბაშიძეს და მალხაზ ელიავას. ანსამბლის ხელმძღვანელს ყოველი კონცერტის წინ პირჯვრის გადაწერა სჩვევია და ფაქტია, რომ უფლისადმი აღვლენილი ლოცვა ანსამბლის წარმატებათა საწინდარია შრომასა და მრავალსაათიან რეპეტიციებთან ერთად.

„იბერიელში“ 26 მოცეკვავეა, მაგრამ პროფესიონალებთან ერთად ანსამბლის სასწავლო სტუდიაში დადიან მოყვარულებიც, სხვათა შორის, ქართულ ცეკვებს სხვა ეროვნების წარმომადგენლებიც სწავლობენ.

– ხშირად ჩემი უკრაინელი მეგობრები მოხოვენ, რომ ცოტა მაინც ვასწავლო ქართული ცეკვა, სიხარულით იმეორებენ ილეთებს და ერთი–ორმა უკვე ჩემთან გაკიბრებაც კი მოინდომა, – ღიმილით ამბობს ანსამბლის წევრი ლერი საბულიანი.

– სომეხი, უკრაინელი თუ რუსი, ჩვენს სტუდიაში ბევრი დადის, გამოდის ისე, რომ ქართული ცეკვა სხვადასხვა ეროვნების შვილებს გვაერთიანებს და გვაახლოვებს. ეს განსაკუთრებით საამაყოა. ქართული ცეკვა ჩემთვის ყველგან სასურველია, სადაც არ უნდა ვიყო. ყოველთვის ვიქნები იმით ამაყი, რომ ვარ ქართველი და ვცეკვავ ქართულს! – საუბარში „აჭარულის“ განუყოფრებული სოლისტი თამილა თურმანიძე გვერთვება.

– როგორც ყველა ქართველი ადამიანისთვის, ჩემთვისაც ქართული ცეკვა არის ქართული ტემპერამენტის, ქართული სულისა და ხასიათის გამოხატულება. სამშობლოსგან მოშორებული ქართველებისათვის საქართველოს სიყვარული გაათმაგებულია, რაც დიდი მონატრებითაა გამოწვეული. დიდი სიამოვნებით ვიცეკვებდი თბილისის ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზში, მინდა ვაჩვენო ჩვენს ქვეყანას, რომ ემიგრანტები არ ვიფიწყებთ ჩვენს ტრადიციებს და უკრაინაშიც ღირსეულად წარმოვადგენთ საქართველოს, – ამ სიტყვებით მემშვიდობება თეონა ჩეჩელაშვილი...

ვისურვებდი, რომ ასეთმა ერთსულოვნებამ მთელი ქართველი ერი გააერთიანოს.

მალხაზ ჭყაღუა

завжди молитися. Відтак звертання до Бога, виснажливі репетиції, відданість справі та натхненна праця колективу є запорукою успіху ансамблю.

В складі «Іберієлі» 26 танцівників, але разом з професіоналами студію відвідують і початківці різних національностей.

«Дуже часто мої українські друзі просять мене навчити їх виконувати грузинські танці. Вони із задоволенням повторюють складні рухи. Кілька з них навіть складають мені конкуренцію», - з усмішкою розповідає учасник ансамблю Лері Хабуліані.

«Українці, росіяни, вірмени - чимало представників цих національностей відвідують заняття. Словом, грузинський танець об'єднує та зближує дітей різних народів. Завжди гордитимусь тим, що я грузинка і виконую грузинські танці», - долучається до розмови неповторна солістка аджарського танцю Таміла Турманідзе.

«Як і для кожного грузина, для мене грузинський танець є відображенням грузинського темпераменту, душі та характеру. Для людей, які перебувають далеко від рідної землі, любов до батьківщини удесятеро сильніша. Я б із задоволенням танцювала у великій концертній залі Тбіліської філармонії. Хочу показати нашій країні, що ми, емігранти, не забуваємо наші традиції, і в Україні гідно представляємо Грузію», - такими словами прощається зі мною Теона Чечелашвілі...

Хотілося б, щоб така згуртованість та одностайність об'єднала усю грузинську націю.

Малхаз Чкадуа

**უკრაინის ქართველთა ასოციაცია
«იბერიელი» და სრულიად უკრაინის
საზოგადოებრივი გაერთიანება
«გეორგია» ულოცავს მაკა ლომსაძეს
უკრაინის დამსახურებული ხელოვნების
მოღვაწის წოდების მინიჭებას!**

**АСОЦІАЦІЯ ГРУЗИН УКРАЇНИ «ІБЕРІЄЛІ»
ТА ВСЕУАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬНЕ
ОБ'ЄДНАННЯ «ГЕОРГІЯ» ВІТАЄ
МАКУ ЛОМСАДЗЕ ІЗ ПРИСВОЄННЯМ
ЙІ ЗВАННЯ ЗАСЛУЖЕНОГО ДІЯЧА
МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ**

„ბედს ვწერთ ჩვენი საქციელით. სამყაროში ყველაფერი მიზეზშედეგობრივი კავშირით ხდება“

«СВОЮ ДОЛЮ ПИШЕМО ВЛАСНИМИ ВЧИНКАМИ. У ВСЕСВІТІ НІЧОГО НЕ ТРАПЛЯЄТЬСЯ ВИПАДКОВО».

Зინც თვალყურს ადევნებდა ტელეკომპანია „მზის“ შოუს „მეექვსე გრძნობას“, შეუძლებელია, არ განეცვიფრებინა ფინალისტი ექსტრასენსის მაია ძიძიშვილის საოცარ შედეგებს.

თბილისურ შოუში გამარჯვებული ფენომენი მოიწვიეს უკრაინაში, ტელეკომპანია ეს-ტე-ბეს მერვე სეზონის ექსტრასენსთა ბრძოლაში მონაწილეობის მისაღებად. ქალბატონმა მაიამ საერთაშორისო ასპარეზზე ნათელმხილველობის ნიჭით სახელგანთქმული შამანებიც დაჩრდილა და გამარჯვებული სამეულის წევრიც გახდა. ახლა კიევში ექსტრასენსთა ბრძოლის მეათე სეზონი მიმდინარეობს. იგი „ტიტანთა ომად“ შერაცხეს, რადგან მასში მსოფლიოს მრავალი კუთხიდან მოწვეული უძლიერესი ექსტრასენსები მონაწილეობენ. მაია ძიძიშვილი კვლავ აოცებს მთელ უკრაინას და მსოფლიოს თავისი ფენომენალური ექსტრასენსული ნიჭით. იგი უკვე მოხვდა ბრძოლის მონაწილეთა საუკეთესო ხუთეულში. ახლა ჩვენ მოუთმენლად ველოდებით

გადაცემის მომდევნო გამოშვებებს და იმედი გვაქვს ქართველ ექსტრასენსს საიუბილეო მეათე ბრძოლის ფინალისტთა შორის ვიხილავთ.

„საქართველო“: ქალბატონო მაია, უკრაინაში დიდი ყურადღებით ადევნებენ თვალყურს გადაცემას, სადაც თქვენ ღებულობთ მონაწილეობას. თუ შეგიძლიათ მოკლედ მოგვითხროთ თუ როგორ შეამჩნიეთ ეს ნიჭი?

მაია ძიძიშვილი: პარანორმალური მოვლენების მიმართ ინტერესი გამომძაფრდა მაშინ, როდესაც ავარიის მოხვედრის შემდეგ რენტგენული ხედვის უნარი აღმომაჩნდა და ყოველი ადამიანის წარსულზე, აწმყოსა და მომავალზე მომეწოდება ინფორმაცია. ჩემს ახლად შეძენილ უცნაურ ნიჭს მხოლოდ ახლობლებთან და ოჯახის წევრებთან ვიყენებდი. ერთ დღეს ძალიან ცუდად ვიგრძენი თავი. თავის ტკივილები დღითი დღე მიძაფრდებოდა. გამოკვლევებმა დამიდგინა მიომა, მედიკამენტური ჩარევა უშედეგო აღმოჩნდა. მაშინ მივაკითხე რეზო ხომერიკს და პარანორმალური მოვლენების შემსწავლელი მეცნიერებიდან შევიტყვე, რომ ე.წ. „მესამე თვალს“

Ті, хто спостерігали за шоу «Шосте відчуття» на грузинському телеканалі «Мзе», не могли не захопитися дивовижними результатами фіналіста-екстрасенса Майї Дзідзішвілі. Феномена, переможця Тбіліського шоу запросили до України для участі у восьмому сезоні шоу «Битва екстрасенсів» на телеканалі СТБ.

Пані Майя випередила відомих шаманів, і у міжнародних змаганнях увійшла в трійку фіналістів.

Нині у Києві знімають серії десятого сезону «Битви екстрасенсів». Це шоу назвали «Битвою Титанів», оскільки його учасники -

найсильніші екстрасенси з різних куточків світу.

Майя Дзідзішвілі не перестає дивувати Україну та світ своїми феноменальними екстрасенсорними здібностями. Вона вже увійшла в п'ятірку найкращих учасників шоу. Зараз ми з нетерпінням чекаємо наступних випусків проекту і сподіваємося побачити грузинського екстрасенса серед фіналістів десятого ювілейного шоу.

- Пані Майя, в Україні уважно стежать за шоу, у якому ви берете участь. Розкажіть, як Ви виявили свої надзвичайні здібності?

- Після автокатастрофи у мене посилився інтерес до паранормальних явищ. Тоді я отримала рентгенівські здібності і могла дізнатися інформацію про будь-яку людину, її минуле чи майбутнє.

Свої вміння я застосовувала лише серед своїх близьких та родичів, але одного разу мені стало дуже погано, з кожним днем посилювався головний біль.

Обстеження виявили міому, але медикаментозне втручання не принесло бажаних результатів. Тоді я звернулася до Резо Хомерікі, і від вчених, які вивчають паранормальні явища, дізналась, що під час відкриття так званого третього ока, якщо

гаснє, даухარჯავი ენერგიის შემთხვევაში ახლავს თავის ტკივილები. ამავდროს, შუბლზე ჯვარი გამომესახა. იმხანად ექსტრასენსის საქმიანობა ტაბუდადებული იყო თბილისში, ამიტომაც, უცხოეთის სხვადასხვა ქვეყანაში მომიწია სამკურნალო პრაქტიკის გავლა. ნათელმხილველობის ნიჭს ე.წ. მკითხაობისთვის არ ვიყენებდი. ჩემ მიერ ხდებოდა მხოლოდ დიაგნოსტიკა და მკურნალობა. იმხანად თბილისში უცხოეთიდან ჩამოსული იყო ეზოთერიკოსთა ჯგუფი და მათგან ვისწავლე არა მხოლოდ მკურნალობის მეთოდები, არამედ პარაფსიქოლოგიური ენერგეტიკის საქმეც. სწორედ ამ დროიდან დაიწყო ჩემში ენციკლოპედიური ცოდნის მოძიება პარაფსიქოლოგიაში და ჩემი წარმატების ნახევარი ამ ცოდნასაც უკავშირდება. მე რომ ენერგეტიკულად არ ვიცოდე თავის დაცვა, ავის მოსურნეთაგან, თუნდაც კონკურენტი „კოლეგებისგან“, ვერ აღმოვჩნდებოდი მერვე სეზონის ფინალისტთა შორის. არ დაგიმაღავთ, რომ ამ პროექტში მსოფლიოს მრავალი ქვეყნიდან იღებენ მონაწილეობას უძლიერესი ექსტრასენსები, რომელთაგანაც ზოგიერთს ენერგეტიკული დარტყმების მიყენებაც შეუძლია კონკურენტებისთვის.

„საქართველო“: ქალბატონო მაია, თქვენზე უკრაინელმა რეჟისორებმა ფილმიც გადაიღეს საქართველოში. საინტერესოა მოგვითხროთ ამ ფილმზე, როდის იქნება მისი ჩვენება?

— ფილმი გადაიღეს ფინალისტებზე, სადაც ნაჩვენებია

енергія не витрачається, може виникати головний біль.

У той же час в мене на чолі з'явилась мітка, схожа на хрест. В той період на діяльність екстрасенсів у Тбілісі було накладено табу. Довелось проходити лікувальну практику в різних країнах світу.

Свій дар ясновидця я ніколи не використовувала для ворожіння. Я лише проводила діагностику та лікування.

Тоді в Тбілісі приїхала група езотериків, від яких я перейняла не лише лікувальну методику, але й освоїла справу парапсихолога-енергетика. Саме з цього часу я почала шукати в собі енциклопедичні знання та витоки парапсихології. Ці вміння стали запорукою половини моїх успіхів.

Якби я не вміла захищати себе на енергетичному рівні від людей, які бажають мені зла, бодай від конкурентів, «колег», я б не опинилася серед фіналістів восьмого сезону.

Не буду приховувати: у цьому проекті брали участь найсильніші екстрасенси з різних країн. Деякі з них мали звичку завдавати енергетичні удари по своїх конкурентах.

- Пані Майя, про Вас українські режисери знімали фільм у Грузії. Розкажіть детальніше про цю відеороботу, і коли ми зможемо її побачити?

ჩვენი შედეგები და ერთი შეხედვით დაუჯერებელი ფაქტები. უფრო სწორად ფაქტები, რომელთა ახსნაც ჯერ კიდევ უჭირს საზოგადოებას. ჩემზე გადაღებულ ფილმში აჩვენეს ჩემი მოძღვარი, მამა შიო (შავნაბადას ტაძარში მოღვაწე ბერი) რომელმაც აღნიშნა, რომ ღვთისგან არის ჩემი შესაძლებლობები და არა მაცდურისგან. როცა ჩვენი პროექტის („მეექვსე გრძნობის“) ექსპერტს გიგლა გობეჩიას ვუთხარი საერთაშორისო კონკურსზე მივდივარ–მეთქი. შემახსენა, — მოძღვარს დაალოცვინე გზაო, — და გამამხნევა, — როცა ბულგარეთში მივდიოდი ნათელმხილველ ვანგასთან, უწმიდესმა და უნეტარესმა დამლოცა და მისი კურთხევით წავედი, როგორ ფიქრობ, პატრიარქი ეშმაკის მსახურთან გამაგზავნიდაო?! ამით იმის თქმა მინდა, რომ ნებისმიერი ნიჭი, მათ შორის ნათელმხილველისაც, თუ სიკეთეს ემსახურება არ იგმობა ღვთისგან. იგმობა ცრუ ნათელმხილველობა; დაისჯებიან ისინი, ვინც ამ ნიჭს იბრალებენ და ხალხს გასაძარცვად და მოსატყუებლად იყენებენ; დაისჯებიან ჯადოზაზმები და გამოუსყიდველი იქნება მათი ცოდვები. ამიტომაც, საჭიროა უფალთან ყოველდღიური ურთიერთობა ლოცვითა და ფსალმუნთა კითხვით, რადგან მორწმუნე ადამიანებს ადვილად ვერ თრგუნავენ დემონური ძალები.

„საქართველო“: ქალბატონო მაია, სპეციალური დავალებების გარდა, სახალისო ექსპერიმენტებიც ხომ არ გქონდათ?

ძალიან სახალისო ის იყო, რომ გამოვიცანი დამალული ქართველი. ათი ოთახიდან ერთ–ერთში იყო ქართველი ჟურნალისტი ოთარ კუშნაშვილი. ჩაკეტილი სივრციდან დავადებელიმ კარს, სადაც იჯდა ექსპერიმენტის მონაწილე. მე ვთქვი — ექსპერიმენტის მონაწილე ქართველია–მეთქი, რადგან ქუთაისს ვხედავდი. ზედმიწევნით აღვწერე მისი პიროვნება და ვთქვი მისი ცხოვრების ის დეტალებიც კი, რაც უცნობი ყოფილა კომისიის წევრებისთვის. აღნიშნულ ნომინაციაში მე ყველაზე წარმატებული აღმოვჩნდი. იყო ერთი ისეთი დავალება, სადაც მხოლოდ მე და იამაიკელმა კოლეგამ, სახელად დიმ, გავიმარჯვეთ. ამ ქალბატონს ერთ–ერთი ეზოთერული გადაცემა მიჰყავს ტელევიზიით თავის სამშობლოში, სადაც პირდაპირ ეთერში უპასუხებს ტელემაყურებელთა ზარებს, რომლებიც ამა თუ იმ

- Фільм знімали про фіналістів. Це розповідь про наші результати, про факти, у які з першого разу важко повірити, які суспільство не може зрозуміти.

У матеріалі, який знімали про мене, показали мого наставника отця Шіо - ченця з монастиря Шавнабада, який зазначив, що мої здібності від Бога, а не від лукавого.

Коли я розповіла експертові нашого проекту Гіглові Гобечії (програма «Шосте відчуття» телеканалу «Мзе») про намір взяти участь у міжнародному конкурсі екстрасенсів в Україні, він порадив звернутися до свого наставника за благословенням.

Гігла сказав: «Колись я сам отримав благословення від патріарха, коли йшов на зустріч до Ванги. Як ти вважаєш, якби я йшов до слуги сатани, він мене благословив би?». Я навела цей аргумент, щоб запевнити: будь-який дар, зокрема і здібності ясновидця, якщо вони служать добру, є угодними Богові.

Це великий гріх - бути ясновидцем-ошуканцем. Ті, хто займаються ворожінням і обдурюють людей, будуть покарані. Їхні гріхи неможливо спокутувати.

Тому щодня треба обов'язково спілкуватися з Богом через молитви, читання Псалмів - демонічним силам складніше здолати віруючих людей.

- Пані Майя, чи були якісь веселі експерименти на шоу?

- Так, було весело, коли я повинна була знайти людину, яку сховали в одній з десяти кімнат. Я підійшла, поклала руку на двері і відразу відчула, що учасником експерименту є грузин, оскільки побачила Кутаїсі. Я детально розповіла про цю особу і навіть про моменти, які не були відомі членам журі.

За дверима кімнати був відомий шоумен

პრობლემის გადაწყვეტას და ოპტიმალურ გამოსავალს ითხოვენ მისგან. მაღლა დამონტაჟებული იყო ავზები, რომლებიც სავსე იყო რაღაცებით. ზოგში დამტვრეული შუშა ეყარა, ზოგში ფქვილი, ზოგშიც – ჭიები და ხოჭოები. მხოლოდ ერთი იყო ცარიელი. ჩამოწვედი თუ არა თოვს, თავზე დაგვეყებოდა ათასი უბედურება. დავალება იყო ცარიელი ავზის ამოცნობა. თვალზე გვიკეთებდნენ სათვალეს და გვაცმევდნენ ქუდიან ლაბადებს მტვერი და ნაგავი რომ არ დაგვყროდა სახესა და სხეულზე. მე ლაბადაც კი არ ჩამიცვამს, რადგან შორიდანვე ვიგრძენი სად იყო ცარიელი ავზი.

„საქართველო“: ქალბატონო მაია, თქვენი შოუს ჟიურის წევრი იყო მსოფლიოში სახელგანთქმული პარაფსიქოლოგი ური გელერი, რომელმაც ლეგენდებს ყვებიან. რა სასწაულის მოწმე გახდით ჟიურის თავმჯდომარისგან ?

ური გელერი მართლაც ლეგენდარული ფენომენია. მას შეუძლია მხოლოდ მშერით, საკმაოდ შორი დისტანციიდან მოლუნოს, დაამტვრიოს ან გააღნოს ლითონის საგნები. მან მუხუდოს მარცვლიდან ორ–სამ წუთში სიტყვით აღმოაცენა მცენარე: დაიჭირა ხელში მარცვალი და უბრალოდ უთხრა: „აღმოცენდი“! რაც არ უნდა აბსურდულად მოგეჩვენოთ, თესლიდან მცენარე აღმოცენდა. მისი სამკურნალო შესაძლებლობები უსაღვროა. მე არ ვამტკიცებ, რომ ვინც ნათელმხილველობასა და ექსტრასენსობას იბრალებს, ყველა ნამდვილი ფენომენია, მაგრამ არიან ჭეშმარიტად ღვთისგან დაჯილდოებული მკურნალები და მათ მოფრთხილება და თანადგომა სჭირდებათ.

Отар Кушанашвілі. В цьому конкурсі я була найуспішнішою.

Був також конкурс, у якому перемогли тільки я та моя колега з Ямайки Ді Клер. Нашим завданням було знайти пустий горщик серед багатьох підвішених посудин, у яких були бите скло, борошно, личинки мух та інша гидота.

Нам зав'язували очі, одягали спеціальний плащ з капюшоном, щоб захистити від бруду. Ми повинні були потягнути за мотузку і перевернути горщик собі на голову. Втім, я відмовилася одягати захисні засоби, адже одразу відчула, де знаходиться порожня посудина.

- Одним з членів журі шоу був всесвітньо відомий парапсихолог Урі Геллер, про якого ходять легенди. Ви стали свідком якогось дива від нього?

- Урі Геллер - справді легендарний феномен. Він може навіть поглядом на великий відстані зігнути, поламати або розплавити металевий предмет.

Він з одного соєвого зернятка за кілька хвилин виростив рослину: взяв в руки зернятка і просто сказав «Рости!». І як би це абсурдно не звучало, із зернятка виросла рослина! А його лікувальні здібності просто безмежні.

Я не стверджую, що всі ясновидці та екстрасенси є феноменами, але є цілителі воістину від Бога. Їх треба оберігати і підтримувати.

დინამიკა კადრში და ცხოვრებაში

ДИНАМІКА У КАДРІ ТА ЖИТТІ

7 მაისიდან 7 ივნისის ჩათვლით უკრაინის დედაქალაქი კიევი ფოტოხელოვნის – შალვა ლონდარიძის პირველ პერსონალურ გამოფენას „მიყვარს თბილისი“ მასპინძლობს. ჟურნალი „საქართველო“ მასთან ინტერვიუს გთავაზობთ.

„საქართველო“ – უპირველეს ყოვლისა, გილოცავთ პირველ პერსონალურ გამოფენას და მომავალში შემოქმედებით წინსვლას გისურვებთ.

შალვა ლონდარიძე: – დიდი მადლობა, ყურადღება და კეთილგანწყობა ყოველთვის სასიამოვნოა.

– შალვა, დღევანდელი ინტერვიუ თქვენს პირველ პერსონალურ გამოფენას ეძღვნება, თუმცა რამდენადაც ჩემთვის არის ცნობილი, ყველაფერი გაცილებით ადრე დაიწყო, ვგულისხმობ თქვენს ფოტოგრაფიით გატაცებას.

– ფოტოგრაფიით დაახლოებით სამი წელია რაც დავინტერესდი. რომ გითხრათ ყველაფერი სპონტანურად დაიწყო–მეთქი, არ ვიქნები გულახდილი. მე სამხატვრო აკადემიის კურსდამთავრებული ვარ, თუმცა სტუდენტობის შემდეგ აღარ დამიხატავს, სხვა პროფილით განვაგრძე სწავლა და შემდეგ მუშაობა. ხატვის შინაგანი სურვილი ყოველთვის გამაზნდა, მაგრამ... ფოტოკადრი შესანიშნავი საშუალება სახვითი ხელოვნების მხატვრული ღირებულება მიიღო, კადრით ხომ უამრავი რამის ასახვა და გამოსახვა შეიძლება, პო და მეც მოლბერტის მაგივრად კამერით გადაადგილება ვამჯობინე.

– აი, თურმე როგორ მიიღწევა თქვენ მიერ ასეთი განსხვავებული რაკურსები, დახვეწილი და მეტყველი კადრები, მგრძნობელობითი ფერები, კომპოზიცია, კადრის განათება და კიდევ უამრავი ნიუანსი, რომელიც თვალს ახარებს.

3 7 травня по 7 червня столиця України приймає першу професійну виставку фотомайстра Шалви Лондарідзе «Люблю Тбілісі». Журнал «Сакартвело» пропонує інтерв'ю з митцем.

- *Передусім хочемо привітати Вас з першою професійною виставкою та бажаємо творчих успіхів.*

- Щиро дякую. Така увага і доброзичливість завжди приємні.

- *Наше інтерв'ю присвячується Вашій першій професійній виставці, хоча Ви захопилися фотографією значно раніше.*

- Фотографією я зацікавився три роки тому. Все почалося спонтанно.

Я закінчив Художню академію, і хоча зі студентських часів не малював, оскільки продовжив навчання, а потім працював за іншою спеціальністю, внутрішнє бажання малювати мене ніколи не залишало.

Фотокадр дає можливість відтворити художнє бачення у цінній світліні. За допомогою кадру можна відобразити безліч речей, тому я і вирішив змінити мольберт на камеру.

- *Ось виявляється як вам вдається вибирати різноманітні ракурси і створювати досконалі та виразні фото, відтворювати чутливі кольори, композиції, гру світла в кадрі та багато інших нюансів, які радують око!*

– аი, თურმე რაში ყოფილა საქმე... თუმცა ამ ყველაფერს კიდევ ერთი უმთავრესი რამ ემატება, კარგი პედაგოგები მასწავლიდნენ და როგოც ჩანს, არც შეგირდი სწავლობდა ურიგოდ. ამ ლირიკული გადახვევის შემდეგ, უპირველესყოვლისა მადლობა მინდა გადავიხადოთ ზემოთ ხსენებული შეფასებისთვის. ზოგადად კი ვიტყვი, რომ ჩემს შემოქმედებაში შემთხვევითი კადრი ნამდვილად არ არსებობს. თუ გადავიღებ, ესე იგი გადასაღებია, თუ არა და რაიმეს კადრირებას არც ვეცდები, თუმცა, არის ცალკეული შემთხვევები, როდესაც კადრს ეძებ და იგი ამ პრინციპით მიიღწევა, ეს კიდევ სხვა თემაა...

– ჩვენი ინტერვიუს მთავარ საკითხს შევხები. „მიყვარს თბილისი“ ეს თქვენი პირველი პერსონალური გამოფენაა, თუმცა სამშობლოდან შორს... რამ განაპირობა ეს ნაბიჯი?

– სამშობლოში გამოფენის მოწყობის სურვილი არა ერთხელ გამჩენია და თავის დროზე კონკრეტული ნაბიჯებიც გადავდგი, მაგრამ...

– იქნებ დააკონკრეტოთ?

– ადრე არა ერთ სერიოზულ ორგანიზაციას, შესაბამისად კი მათ ხელმძღვანელებს მივმართე გამოფენის მოწყობის სურვილით, თუმცა უშედეგოდ... სურათები ყველას მოსწონს, მათი მხრიდან, ალფრთოვანების გამომხატველი არა ერთი სიტყვა მომისმენია და წამივითხავს, მაგრამ დაფინანსებაზე როდესაც მისულა საქმე, ალფრთოვანებას სტანდარტული პასუხი ცვლის ხოლმე „ამ ეტაპზე ვერ დავაფინანსებთ“.

– გულნატკენი ჩანხართ...

– ცხოვრებაში ყოველთვის ისე არ ხდება, როგორც შენ გინდა... შესაძლოა ადამიანს რალაცაზე გული გაგიტყდეს, მაგრამ სულს ეს არ უნდა შეეხოს...

- Справді, суть саме у фотографії! Крім того, є ще одна річ: мене навчали професійні педагоги, і, як бачите, учень непогано вчився!

Після такого ліричного відступу передусім хочу подякувати за високу оцінку моєї роботи. Загалом можу сказати, що у моїй творчості випадкових кадрів не існує. Якщо я знімаю, це варте того, щоб знімати. Якщо ні, то навіть не намагаюся. Хоча є випадки, коли шукаєш гарний кадр, і таким чином отримуєш результат.

- «Люблю Тбілісі» - *Ваша перша професійна виставка, яка проходить так далеко від батьківщини. Чим зумовлене таке рішення?*

- Бажання організувати виставку на батьківщині я мав не раз. Свого часу зробив певні кроки в цьому напрямку, але...

Я звертався до багатьох серйозних організацій, щоб організувати виставку. Втім, ці спроби були безрезультатними. Фотографії подобаються всім, усі захоплювалися моїми світлинами. Проте коли йшлося про фінансовий бік справи, захоплення змінювалося стандартною фразою: «На цьому етапі не можемо профінансувати».

- *Ви через це розчарувалися?*

- В житті не завжди все відбувається так, як ти хочеш. Можливо, через деякі речі людина може розчаруватися, але це не повинно торкатись душі.

Людям часом складно визнати одна одну. Дивимосся далеко,

ადამიანებს ხანდახან ძალიან გვიჭირს ერთმანეთის აღიარება. რატომღაც ასე ხდება, შორს ვიყურებით ხოლმე, ცხრა ზღვასა და ცხრა მთას იქით ვეძებთ ტალანტებს, არა და ასეთი ადამიანები ჩვენს გვერდით, ჩვენს ირგვლივ იმყოფებიან. არ მინდა ისე ჩამითვალოს ვინმემ, რომ ჭკუას ვარიგებ, ან ჩემს თავს ვუწევ თვითრეკლამას. უბრალოდ დასანანია, რომ ჩემი პირველი პერსონალური გამოფენა სამშობლოში არ შედგა, თუმცა, როგორც უკვე მოგახსენეთ, პოზიტიური შეფასებების ფონზე, მცდელობა არა ერთი იყო. ამის მიუხედავად, უზომოდ მოხარული ვარ, რადგან ჩემი ნამუშევრები იმ ქვეყანაში გამოიფინა, რომელსაც უდიდეს პატივს ვცემ მისი ისტორიით, კულტურით, ტრადიციებით და უამრავი იმ ღირებულებით, რომელიც უკრაინელი ერისადმი დიდ პატივისცემასა და სიყვარულს იწვევს.

– რამდენადაც ვიცი, გამოფენის ორგანიზატორი მთლიანად უკრაინული მხარეა. რამდენიმე სიყვით ამის შესახებაც რომ ვისაუბროთ...

– დიას, თუმცა ვიდრე ამის შესახებ მოგახსენებთ, გვერდს ვერ ავუვლი იმ ადამიანს, რომლმაც ბექტურ მედიაში პირველი საგამოფენო ემოცია სრულიად უანგაროდ მაჩუქა. იგი გახლავთ გაზეთ „პოეზიის“ დამფუძნებელი და მთავარი რედაქტორი, პოეტი მთვარისა კერესელიძე. ჩემი ნამუშევრები პირველად სწორედ ამ გაზეთის დამატებაში — „ფოტო გაზეთში“ — დაიბეჭდა, რისთვისაც მას უდიდეს მადლობას ვუხდი. მინამდე კი იყო საქართველოში მოქმედი ინტერნეტ–გალერეა artpain@artpaint.kiev.ua და უკრაინული ინტერნეტ–გალერეა artpain@artpaint.kiev.ua, სადაც ჩემი ფოტონამუშევრები ინტერნეტ მომხმარებლის წინაშე გამოიფინა.

რაც შეეხება თქვენს შეკითხვას, სწორედ მათი დამსახურებაა, რომ დღეს, ჩვენი ინტერვიუ, უკრაინაში გამართულ საავტორო გამოფენას მიეძღვნა. შემოთავაზება

ვძიშუკოვუємо таланти за тридев’ять земель і не помічаємо тих, хто поруч. Я не хочу, щоб хтось вважав, що я займаюся саморекламою. Просто прикро, що моя перша персональна виставка відбувається не на батьківщині.

Незважаючи на це, я безмежно радий, оскільки мої роботи виставляються в країні, яку я дуже поважаю, захоплююся її історією, культурою, традиціями та багатьма цінностями, які викликають пошану та любов до українського народу.

- Організатором виставки повністю виступає українська сторона?

- Так, хоча, розповідаючи про це, не можу оминати людину, яка безкоштовно презентувала мої світліни у друкованому виданні. Йдеться про поета, засновника та головного редактора газети «Поезія» Мтварісу Кереселідзе. Мої роботи були надруковані у додатку до цього видання - «Фотогазеті», за що я їй дуже вдячний.

До того мої роботи були представлені глядачам лише інтернет-просторі.

Саме її заслугою є те, що сьогодні наше інтерв’ю присвячене авторській виставці в Україні. Таку пропозицію я несподівано отримав місяць тому.

Розмова про підготовку виставки нас далеко завела, тому хочу скористатися нагодою і висловити подяку

ერთი თვის წინ მოულოდნელად მივიღე. გამოფენის მოსამზადებელ სამუშაოებზე საუბარი ახლა შორს წაგვიყვანს... მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და გამოფენის ყველა ორგანიზატორს მადლობა გადავუხადო. მადლიერი ვარ კინოთეატრ „ბატერფლაი-ულტრამარინის“ დირექციის, რომელმაც არტ პოლი სრულიად უსასყიდლოდ გამოყო და ფოტოების დაბეჭდვა–განთავსება საკუთარი ხარჯებით უზრუნველყო. განსაკუთრებით კი ამ საქმეში არტ–მენეჯერის, ქალბატონი ნინა ბურნევიჩის როლი მინდა გამოვყო. სწორედ ის არის გამოფენის „მიყვარს თბილისი“ სულისჩამდგმელი და ორგანიზატორი. ასევე მადლობას ვუხდი იმ ადამიანებს, რომლებმაც ყურადღება გამოიჩინეს და თბილისისადმი სიყვარული ჩემს შემოქმედებასთან ერთად, გამოფენაზე მისვლის სურვილით უკვე გამოხატეს. ამ დღეების განმავლობაში სოციალური ქსელებით მათგან უამრავი თბილი წერილი მივიღე, რაც ნამდვილად სასიამოვნოა და სტიმულის მომცემი.

– დარწმუნებული ვარ, მომავალში შალვა ლონდარიძე კიდევ არა ერთი გამოფენის ავტორი იქნება...

– ჩემი თვითმიზანი გამოფენის მოწყობა არ არის, თუმცა ვიტყვი, რომ სასიამოვნო მომენტია, როდესაც საშუალება გაქვს ადამიანებს შენი შემოქმედება ფართო სპექტრით გააცნო და ამით უშუალო შეხება გქონდეს მათთან. მსახიობი იქნება, მოცეკვავე, მომღერალი თუ მუსიკოსი, ამას სცენიდან ახერხებს, მწერალი – წიგნის გამოცემით, მხატვარი და ფოტოგრაფი კი – საგამოფენო სივრცით. ჩემი მიზანია ადამიანებს საკუთარი შემოქმედებითი შესაძლებლობებით დაღებთი ემოცია მივანიჭო, განა რამე სხვა დანიშნულება აქვს შემოქმედებს?

უსიმ ორგანიზატორამ цієї події. Дякую дирекції кінотеатру «Батерфляй-ультрамарин», яка безкоштовно виділила арт-хол і за власні кошти роздрукувала та розмістила фотографії.

Особливо хочу відзначити роль пані Ніни Бурневич. Саме вона стала натхненником та організатором цієї виставки. Також хочу подякувати усім людям, які висловили бажання подивитися мої світліни і розділили любов до Тбілісі.

Цими днями через соціальну мережу я отримав від них дуже багато листів. Це справді приємно і дає мені стимул далі працювати.

- Без сумніву, у майбутньому Шалва Лондарідзе стане автором ще не однієї виставки.

- Моя ціль - не організація виставок, хоча це приємно, коли маєш можливість показати людям свою творчість і безпосередньо контактувати з глядачем.

Актор, танцюрист чи музикант усього досягає за допомогою сцени, письменник - за допомогою книжки, художник та фотограф - у виставковому просторі. Моя мета - дарувати людям позитивні емоції та віру у власні творчі можливості. А хіба творчість має інше призначення?

- Шалва, Ваша популярність зростає. Яким Ви бачите

– შალვა, თქვენი პოპულარობა დღითიდღე იზრდება. ოდნავ დროს რომ გავუსწროთ, როგორ წარმოგიდგენიათ თქვენი თავი მომავალში?

– მოდი, ეს პროგნოზი ამ ინტერვიუს მკითხველს მივანდით. დღეს მხოლოდ ერთი რამის თქმა შემიძლია, შინაგანად უდიდეს შემოქმედებით ენერგიას ვგრძნობ, ეს იმას ნიშნავს, რომ სტატიკურ პოზაში ყოფნას არ ვაპირებ, დინამიკა გაცილებით მხიბლავს, როგორც რითმში, ისე კადრში, თუ რეალურ ცხოვრებაში.

– წარმატებას გისურვებთ, შალვა, იმედი მაქვს რესპონდენტის ამპლუაში თქვენი შემოქმედებიდან გამომდინარე კიდევ არა ერთხელ გიხილავთ.

დიდი მადლობა, ასევე თქვენ! მინდა წარმატება გისურვოთ და მადლობა გადაგიხადოთ ინტერვიუსათვის, რომელიც თქვენი ყურადღების ნიშნად შედგა. დღევანდელ ინტერვიუში მადლობა მინდა გადავუხადო უკრაინის ქართველთა ასოციაციის „იბერიელის“ პრეზიდენტსა და სრულიად უკრაინის ქართველთა გაერთიანება „გეორგიას“ პრეზიდენტს ბატონ ბესო შამუგიას, რომელიც ამ დღეების განმავლობაში ჩემდამი უდიდეს ყურადღებას გამოხატავს და სამშობლოდან ათასობით კილომეტრის დაცილებით საერთო ქართულ საქმეს ღირსეულად ემსახურება.

P.S. ფოტოკადრები გადაღებულია იმ აპარატით, რომელიც სამი წლის წინ ჩემმა მეგობარმა მაჩუქა. მადლობა ყველაფრისთვის! შენ ჩემს უდიდეს მეგობრად და გულშემოტივრად რჩები, ისევე, როგორც მე შენთვის.

себе у майбутньому?

- Нехай своє бачення висловить читач цього інтерв'ю. Нині можу сказати лише одне: сьогодні я відчуваю невичерпну внутрішню творчу енергію. Я планую відійти від статистики. Мене більше приваблює динаміка - як в кадрі, так і в реальному житті.

- Успіхів Вам! Сподіваємося ще не раз побачити Вас і Ваші нові роботи.

- Велике спасибі і вам. Бажаю успіхів і дякую за цікаву розмову.

Наприкінці також хочу подякувати президенту Асоціації грузинів України «Іберієлі» та Всеукраїнського громадського об'єднання «Георгія» Бесіку Шамугії, який впродовж цих днів приділяв мені увагу і який гідно слугує спільній грузинській справі на такій далекій відстані від батьківщини.

Фотокадри зняті апаратом, який три роки тому подарував мені мій колега. Дякую тобі за все, ти завжди хвилюєшся та радієш за мене і залишаєшся моїм найкращим другом, так само, як і я для тебе!

7 მაისიდან 7 ივნისის ჩათვლით, კიევი მასპინძლობს ქართველი ფოტოგრაფის, შალვა ლონდარიძის ფოტოგამოფენას **«მიყვარს თბილისი»**

З 7 КВІТНЯ ПО 7 ЧЕРВНЯ В КИЄВІ ПРОХОДИТИМЕ ФОТОВИСТАВКА ГРУЗИНСЬКОГО ФОТОГРАФА ШАЛВИ ЛОНДАРІДЗЕ **«КОХАЮ ТБІЛІСІ»**

მისამართი:

შრისკის ქ. 1ა, კინოთეატრი «BUTTERFLY ULTRAMARINE»/

თელ.: (044) 206 0370, (044) 206 0362

АДРЕСА:

ВУЛ. УРИЦЬКОГО 1А, КІНОТЕАТР «БАТЕРФЛЯЙ УЛЬТРАМАРИН»

ТЕЛ.: (044) 206 0370, (044) 206 0362

საქართველო Сакартველო

#1 (12) 2012

პროექტის ავტორი: Автор проекту
ბესიკ შამუგია Бесік Шамугія

რედაქტორი: Редактор:
დავით თოდუა Давид Тодуа

ნომერზე მუშაობდნენ: Над номером працювали:
ანა სორდია Ана Сордія
დავით კურტანიძე Давіт Куртанідзе
ლელა კიკაელიშვილი Лела Кікалейшвілі
მალხაზ ჭკადუა Малхаз Чкадуа
ნიკა სიმონია Ніка Сімонія
სერგო გორნაკაშვილი Серго Горнакашвілі
სოსო ჩოჩია Сосо Чочія

თარგმანი: Переклади:
კონსტანტინე ალანია Костянтин Аланія
დავით კურტანიძე Давіт Куртанідзе

დიზაინი Дизайн
და კომპიუტერული უზრუნველყოფა та комп'ютерне забезпечення
დავით კურტანიძე Давіт Куртанідзе

ჟურნალის რედაქცია მადლობას უხდის ფოტოგრაფ შალვა ლონდარიძეს გამოყენებული ფოტოსურათებისთვის

Редакція журналу висловлює вдячність фотографу Шалві Лондарідзе за надані фотографії

(1) ვახტანგ გორგასალი
Вахтанг Горгасани

